

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Pouredništvo in podružnica uprave Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Oglasi trgovski po 1 liro; osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 41.

V GORICI, ČETRTEK 9. OKTOBRA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

10. oktobra, petek: Frančišek Borja, spoznavavec; Ludovik, spoznavavec. — 11., sobota: Aleksander Sauli; Nikazij; Firmin, škof. — 12., nedelja: 18. pobinkošna nedelja. Maksimilijan, škof, mučenec. — 13., ponedeljek: Edvard (Slavoljub), kralj; Teofil, škof. — 14., torek: Kalist, papež, mučenec. — 15., sreda: Terezija, devica; Avrelija, devica. — 16., četrtek: Gal. opat; Gerard Maj.

V sredo dne 15. oktobra je zadnji krajec; dež.

Novice.

Vesela vest.

Kraljična Ivana Savojska se je zaročila z bolgarskim kraljem Borisom, ta vest je bila zadnjo soboto uradno razglašena in je v obeh državah vzbudila radosten odmev. Kraljevska dvojica je od vseh strani države, tudi od sv. očeta, in iz inozemstva dobila neštivilno iskrenih čestitk. Časopisje, ki v vznešenih besedah proslavlja visoka zaročenca, poudarja enoglasno, da pomenja zaroka utrditev neporušnega prijateljstva med obema državama. Načelnik vlade Mussolini je kralju Borisu čestital v imenu vlade in italijanskega ljudstva ter poudaril, da je veseli dogodek zapečatil prijateljstvo med obema narodoma. Kralj Boris se je zahvalil, poudarjajoč, da ga radosti, če se bodo medsebojne simpatije še povečale v dobrobit in miren razvoj obeh narodov.

Pred kraljevim dvorcem v Sofiji se je razvil krasen sprevod, ki je navdušeno vzklikal kralju in zaročenki. Poroka, za katero je dal sv. oče potrebno dovoljenje (dispenzo), ker je kraljična katoliške, zaročenec pa pravoslavne vere, se bo vršila z vsem sijajem po obeh obredih v Sofiji. Vršila se bo v kratkem, najbrže 15. novembra. Kraljična Ivana je bila rojena 23. nov. 1907. v Rimu, kralj Boris iz nemškega rodu Koburžanov pa 31. jan. 1894.

Čestitamo!

Jutri 10. t. m. bo naš prevzvišeni nadpastir knez in nadškof dr. Franc Borja Sedej obhajal svoj šestinsedemdeseti rojstni dan in god. Visoka leta, težko poslanstvo! Verno naše ljudstvo to dobro ve. Zato ne vidi na škofovski mitri le sijaja draguljev, marveč tudi temni blesk bremena, ki ga nalaga visoka duhovna služba. Za vezilo sivolasemu vladiki se bo iz naših domov dvigala goreča prošnja, naj Gospod podpira našemu nadpastirju roke, blagoslavljajoče svojo vdano čredo!

Véliki svet

fašistovske stranke je pričel v ponedeljek jesenska posvetovanja pod predsedstvom vladnega načelnika. Pred sejo je vladni načelnik pozdravil novega člana, izumitelja Marconija. Nato je predložil listo novih članov vrhovnega strankinega vodstva. Za tajnika je določen, kot smo že sporočili, zbornični predsednik Giuriati, podtajnika sta poslanca Starace in reški poslanec Iti Bacci, upravni tajnik je ostal Marinelli. Seje se še nadaljujejo, ker je na dnevnem redu še dosti notranjih in političnih vprašanj.

Verouk v srednjih šolah.

Kakor smo poročali, se z letošnjim šolskim letom upelje verouk na srednje šole. Minister za državno vzgojo je 1. oktobra razposlal okrožnico, v kateri podaja potanka navodila o tem predmetu. Krščanski nauk se bo poučeval na vseh srednjih šolah po eno uro na teden; v prvih dveh razredih učiteljski pa po dve uri tedensko. Za krščanski nauk ne bo redov ne izpitov; veroučitelj bo obvestil starše o uspehih gojenca v spričevalih. Veroučitelji bodo v prvi vrsti duhovniki, določeni od škofa; v drugi vrsti tudi laiki, ki jim škofija prizna to sposobnost.

Uvedba verouka na srednje šole je zelo važen ukrep, ki mora vsakega katoličana razveseliti. Dolgoletna želja katoličanov v Italiji se je izpolnila. Šestdeset let so se italijanski katoličani borili za to versko postajanko. Skrivne, mogočne sile, ki so imele svoje središče v mrzkem, razrušujočem masonstvu, niso dopustile, da bi mladina katoliškega naroda uživala verouk v šoli. Ta sekta, ki je vse svoje moči zaganjala proti skali sv. Petra, je dolgo let obvladovala Italijo. Toda ta peklena sila Cerkve ni premagala. Zdaj se je to nenaravno, za Cerkve in za državo nezdravo stanje nehalo. Pozdravljamo uvedbo verouka v srednje šole z živim upanjem, da bo ob studencih krščanske resnice vzrastli rod veren, poln duhovnega zdravja.

Silna nesreča v zraku.

Angleški zrakoplov »R 101« je na svojem prvem poletu, na potu iz Anglije v Indijo, osem ur po odhodu iz domačega pristanišča, ko je plul preko Francije, zgorel. Na krovu je nosil 58 oseb. Od teh je 50 oseb, med njimi angleški minister za zrakoplovstvo lord Thomson, našlo smrt v plamenih, samo 8 se jih je rešilo. »R 101« je v soboto zvečer med slabim vremenom odplul. Ko je v nedeljo zjutraj plul preko Francije, ga je silen vihar tresil ob tla. Radi številnih eksplozij,

ki so nato sledile, se je vžgal in zgorel do ogrodja. Pomoč ni bila mogoča. Plameni so požrli ponosni zrakoplov in nesrečne potnike. »R 101« je bil dvojček »R 100«, ki je pred kratkim srečno premagal Atlantik med Anglijo in Kanado tja in nazaj. Oba sta bila zgrajena po najnovejših predpisih in bila ponos angleškega zrakoplovstva. Izguba »R 101« je za Anglijo težak udarec. Vsa Anglija žaluje. Nesrečnim žrtvam so priredili svečan pogreb. Za krstami je stopal angleški prestolonaslednik kot kraljev zastopnik in skoro vsi francoski ministri. V London so poslali sožalne brzojavke iz vseh delov sveta. Med temi tudi vladni načelnik Mussolini in zrakoplovni minister Balbo.

Še ena nesreča v zraku.

Na zračni progi Berlin—Draždani, na kateri se vrše redne vožnje, je v nedeljo zvečer zadelo letalo, ki je na tej črti vršilo redno službo, v bližini Draždan ob tla in se popolnoma razbilo. 8 oseb, 6 potnikov in 2 krmarja, je našlo smrt.

Pesnikova proslava.

5. oktobra je ves kulturni svet proslavil 2000 letnico rojstva slavnega latinskega pesnika Publija Virgilija Marona. Pevec prekrasnih pastirskih pesmi (Bucolica) in občutenih poljedelskih (Georgica) je zrastel kot kmečki sin bogatega kmeta blizu Mantove. Virgil je bil nerodnih kretanj in postave, zato se je izogibal šumnemu Rimu ter je prebil največ dni na svojem posestvu blizu Neaplja, kjer je tudi spisal junaško pesnitev Eneido o trojanskih junakih in ustanoviteljih Rima. Na poučnem potovanju po Grčiji ga je 21. sept. l. 19. pr. Kr. dohitela smrt. Pokopali so ga blizu Neaplja.

Za sirote.

Pokrajinski odbor za zaščito vojnih sirot nam sporoča, da je na seji 27. m. m. dovolil študijske podpore v zneskih po 800 in 500 lir 30 učencem in učenkam v vojni padlih očetov.

Lakota naj vžge revolucijo.

Sovjetska oblastva so odkrila tajno organizacijo, ki je po tovarnah in velikih skladiščih uničevala zaloge živil. Pravijo, da je s svojim delom hotela povzročiti lakoto in tako izsiliti upor proti boljševiški samovladi in jo zrušiti.

Dovolj pšenice.

Pred dnevi je imel g. Herbert Robson, znana osebnost na angleški žitni borzi, v Londonu predavanje o svetovni žitni trgovini. Izjavil je, da letošnji svetovni pšenični pridelek zadostuje celemu svetu za 20 mesecev. Imamo tedaj pšenice za 8 mesecev več kakor je potrebujemo.

Petdesetletnica mature.

L. 1880. je na učiteljsku v Kopru delalo 24 slovenskih učiteljskih kandidatov maturo. Od teh živi še osem gospodov: Franc Sivec, Ivan Zorn, Anton Kosovel, Henrik Leban, Ivan Markarovič, Ivan Šuligoj, Anton Urbančič in Anton Mlekuž. Prvih sedem se je pred dnevi zbralo v Gorici, kjer so čili in veseli praznovali petdesetletnico; g. Mlekuž radi bolehnosti ni mogel priti. Zaslužnim šolnikom, ki žive vpokojeni širom naše dežele, iskreno čestitamo in jim želimo še mnogo let krepkega zdravja.

Skrainosti se dotikajo.

Besedovski, znani bivši uradnik sovjetskega poslaništva v Parizu, ki je komaj ušel politični policiji, je potem objavljial razne sovjetske državne tajnosti. Posebno pozornost so vzbudile listine, katere je pred kratkim priobčil v pariškem nacionalističnem listu »L'ordre«. Z njimi hoče dokazati, da je Hitler, vodja nemških narodnih socialistov, ki so v zadnjem volilnem boju odnesli take uspehe, v tajni zvezi z boljševizemski voditelji v Rusiji. Med priobčenimi listinami je tudi poročilo o sestanku Hitlerjevih in sovjetskih zaupnikov. Sestanek da se je vršil 16. julija letos v Nemčiji. Boljševiki so Nemcem ponudili 5 milijonov mark za volilne namene, hitlerjanci pa so se obvezali, da bodo sovjetsko vlado priznali kot edino in zakonito vlado Rusije, ako pridejo kdaj na državno krnilo. Ako je poročilo pristno, potem je jasno, da sta se zvezali dve najbolj si nasprotni politični smeri, namreč boljševizem in nemški pretirani nacionalizem. Hitler je takoj izjavil, da so vse priobčene listine od začetka do konca izmišljene. Zadeva je vsekakor zanimiva.

Velik človekoljub.

V Neapolju je umrl znani slikar baron Ferrara. Vse svoje premoženje, cenjeno na približno 20 milijonov, je zapustil neapoljskemu nadškofu. V oporoki je določil, da mora zato nadškof v teku dveh let po njegovi smrti zgraditi veliko zavetišče, ki bo brezplačno sprejemalo bolne neapoljske ubožce. Del tega zavetišča mora biti na razpolago slikarjem, kiparjem in drugim umetnikom, ki so brez sredstev in potrebni bolniške postrežbe. V tem oddelku naj se zgradi tudi velika umetniška dvorana, v kateri bodo okrevajoči umetniki lahko delali. Izkupiček iz njihovih del, ki se bodo prodala na dražbi, bo pripadel v dobro zavetišču.

Ven iz kuhinje!

Po poročilih iz Moskve bo moralo z 10. oktobrom 900 tisoč ruskih žen na delo v tovarne. Od teh jih bo 300 tisoč moralo zapustiti deco, družino, kuhinjo in sploh celotno gospodinjstvo. Otroci bodo oddani v otroška zavetišča, kjer se bodo vzgajali. Moške in žene bodo dobivali hrano v velikih javnih kuhinjah. Tako zapoveduje boljševiška vlada. Kakor računajo, bo koncem l. 1931. že tretji del ruskega meščanstva dobival hrano v javnih kuhinjah.

Za tujski promet.

Odbor za tujski promet, ustanovljen pri goriškem Pokrajinskem gospodarskem svetu, je imel sejo, kjer je odobril več načrtov, ki naj bi privabili v našo deželo tujce. Zlasti hoče skrbeti, da bi se razvilo sankanje in smučanje. Odbor bo po vseh postajah nabil tablice, kjer bodo označene topline, kakšen je sneg itd. Potem so sklenili, naj se goriški grad kmalu popravi. Proti gostilničarjem po deželi, ki oddajajo prenočišča po pretiranih cenah, hočejo nastopiti.

V potresnem ozemlju

južno-italijanskem napredujejo obnovitvena dela zelo živahno. Po poročilu, ki ga je poslal minister javnih del Di Crollanza načelniku vlade, je bilo koncem septembra pri vzpostavitvi porušenih krajev zaposlenih nad 17 tisoč delavcev; 760 stanovanj je že dovršenih. V delu sta tudi dva vodovoda in več cest.

Zaprti poslanci.

Poljski ministrski predsednik maršal Pilsudski nadaljuje z zapiranjem protivladnih državnih poslancev. Do 2. t. m. jih je bilo že nad 40 pod ključem.

Ženska v politiki.

Zanimivo je, kako so v Berlinu volile ženske. Edina stranka, ki je dobila več moških kot ženskih glasov, je komunistična. Za vse druge stranke so oddale ženske več glasov kot moški. Centrum je v Berlinu dobil skoraj dvakrat toliko glasov od ženskih volivk kot od moških pristašev. Iz teh poročil se da sklepati, da so ženske volile bolj po svetovnem nazoru, moške so pa bolj vlekla socialna in nacionalna gesla.

Umre med mašo.

V ponedeljek zjutraj je v stolni cerkvi v znanem igralskem mestu Monaco maševal stari kanonik Sajot. Nenadoma se je zgrudil mrtev na tla. Zadel ga je kap. Rajnik je bil dolgo let misijonar v Zapadni Indiji in je parkrat le s težavo ušel, da ga niso banditi ubili.

Stara kri.

Dolgo sta živela v slogi 63-letni Kajetan Tucci blizu siciljskega mesta Agrigenta in njegov tast 78-letni Miha Scazzidi. Nekega dne se je pa zetu zdelo, da s tastom ni nekaj v redu. Ljubosumje je vstalo v njem. Ko sta kopala na njivi, je Kajetan zamahnil z lopato po tastu in ga smrtno pobil.

Vezuv bluva.

Pred nekaj dnevi je znani ognjenik Vezuv zopet začel delovati. Izbluval je že precej vroče lave, ki leze po požojih v nižave. Ravnatelj opazovališča na Vezuvu je pa izjavil, da trenutno ni nikake nevarnosti za bližnje oljke in trtne nasade, kajti bluvanje že ponehuje.

60 milijonov zlata.

Pred par dnevi je prepeljala znana ladja »Saturnia« za 60 milijonov zlata iz Njujorka v Neapolj. Zlato, predelano v palčice, je bilo shranjeno v 60 sodčkih, ki so bili takoj prepeljani v Rim v državno blagajno.

Ruski slikar Rjepin,

ki je užival svetovni sloves in čigar slike so večkrat ponatiskovali tudi slovenski ilustrirani časopisi, je te dni umrl. Dosegel je visoko starost 85 let. Bil je prijatelj velikega misleca Tolstoj, katerega je tudi večkrat slikal.

Hindenburg ima 83 let.

Predsednik nemške države maršal Hindenburg je v četrtek 2. t. m. obhajal svoj 83. rojstni dan. Po vsej Nemčiji se je ta dan slovesno praznoval.

Dr. Maček gre v tujino.

Listi poročajo, da je vlada bivšemu voditelju Radičeve stranke drju Mačeku izdala potni list za inozemstvo. Dr. Maček se gre zdraviti v Karlovo vari ali kake druge toplice.

Skladišče municije zletelo v zrak.

V bližini mesta Gevgelije v dolini reke Vardar ob jugoslovansko-grški meji je pred nekaj dnevi zletelo jugoslovansko vojaško skladišče municije v zrak. Nesrečo je plačalo 8 oseb z življenjem, 14 je pa težko ranjenih. Po mnenju enih je razstrelbo povzročil vojak, ki je neprevidno odrgel ogorek cigarete, po mnenju drugih je pa to delo makedonskih revolucijonarjev.

Da zmleti 20 tisoč lir.

Kmet Jože Gallo, doma blizu Ivreje v Piemontu, je imel okoli 20 tisoč lir v bankovcih in menicah. Zavil jih je v časopis in shranil zaklad v vrečo pšenice, katero je zaznamoval z barvasto packo. Oni dan je naložil več vreč in jih dal odpeljati v mlin, k nesreči tudi tisto z znamenjem. Ker o zakladu nihče ni nič vedel, so v mlinu žito vsuli na mlinske kamne in ga zmleli. Ko se je nesrečni Jože zavedel svoje pomoči, je bilo že prepozno. Bankovci in menice so zmlete ležale med moko.

Pribičević na svobodi.

Kakor bo bravec znano, je bil Svetozar Pribičević, bivši vodja hrvatskih samostojnih demokratov, lansko leto interniran v nekem mestu v srednji Srbiji. Ker je obolel, je bil pozneje prepeljan v bolnišnico v Beograd. Ves čas, kar je bival v bolnici, je bil pod policijskim nadzorstvom. Kakor sedaj poročajo, bo vlada ukinila policijsko nadzorstvo in mu vrnila popolno svobodo.

Ustrelil mater mesto tatu.

V neki vasi blizu Florence je kmet Virgilij Giangorè proti jutru zaslišal pred hišo sumljiv ropot in lajež psa čuvaja. Uverjen, da hočejo nepovabljeni gostje obiskati njegov kurčnik, je vzel puško in se odpravil na prežo. Tudi njegova mati je slišala šum in se hitro odpravila gledat, kaj se godi okrog hiše. Sin je v temi videl huškniti mimo kurnika senco. Ker je bil uverjen, da je tat, je ustrelil in zadel nesrečno mater do smrti.

Koliko pokadimo?

Po povišanju tobačnih cen se je poraba tobaka v Italiji takole razvijala: meseca maja smo popuili 17 tisoč in 500 kvintalov raznih tobačnih vrst, meseca junija skoro 22 tisoč kvintalov, v juliju 19 tisoč 800, v avgustu pa največ, nad 22 tisoč 200 kvintalov.

Kako je s politiko.

VAŽNO GOSPODARSKO ZBOROVANJE.

1. oktobra se je v Rimu vršilo zborovanje glavnega odbora strokovnih zvez (korporacij). Ker se je ta odbor sestavil šele pred dobrim letom, je bilo to zborovanje prvo te vrste. Navzoči so bili zastopniki vseh strokovnih zvez, ministri ter vsi, ki imajo kaj opraviti z današnjim družabnim ustrojem in življenjem v državi. V strokovnih zvezah so organizirane vse proizvodne sile države. Radi tega je zborovanje za gospodarsko življenje zelo važno. Prve seje se je udeležil tudi načelnik vlade Mussolini, ki je govoril o gospodarskem položaju na vsem svetu in posebej v Italiji.

Mussolinijev govor.

Ministrski predsednik je uvodoma govoril o petletnem razvoju sindikalnega življenja v Italiji, nato je prešel k obravnavanju gospodarskega stanja. »Od oktobra 1929.« je rekel, »se je položaj poslabšal v vseh državah in torej tudi v Italiji. V oktobru 1929. je namreč izbruhnila kriza v Ameriki. Ne sme nas pa navdajati z zadoščenjem dejstvo, ako ugotovimo, da se je gospodarski položaj v vseh deželah poostilil; nasprotno: to nas globoko žalosti. V tej ugotovitvi tudi ne iščemo izgovorov in opravičil. Kdor verjame, da so drugod nebesa, naj gre gledat, poslušat, preizkusit.

Kar zadeva Italijo, označujejo današnje stanje štirje nedvomni pojavi: število meničnih protestov, število propadlih podjetij in tistih, ki so v denarnih težavah, manjša zaposlenost delavcev, znižanje državnih dohodkov.

Razume se samo po sebi, da vlada ne gleda teh pojavov kot neobčutljiv gledalec in da ne zaupa samo v naravne izravnavne in popravilne sile. Posreduje po svoji pravici in dolžnosti. Vtika se vmes s splošnimi naredbami ter tudi v posameznih slučajih, kadar gre za znatne skupne koristi.

Vprašujem: ali je država mogla pustiti v nemar usodo Kozuličeve paroplovne družbe in ladjedelnice, ko pa je »Kozulič« bistven činitelj gospodarstva v Julijski Krajini? Ali bi država lahko posnemala prav nič hvalevredno kretnjo Poncija Pilata spričo južnih predilnic, velike neapolske industrije, ki daje kruha 10.000 delavcem? Ali je država lahko ostala neobčutljiva ob nevarnosti, da bo 81.000 majhnih vlagateljev v provinci Novara izgubilo svoje svete, oznojene prihranke? Ali je država mogla odreči industrijalcem povišek jamstva od 65 do 75 odstotkov, ko je šlo za 200 milijonov naročil za Rusijo?

Navedel sem na pamet nekaj znatnejših in novejših slučajev; manjše sem izpustil. Kljub temu hočem omeniti državno pomoč v industriji mar mora, pri beneških predilnicah, pri bankah na Beneškem in v Markah.

Seveda, kdor je že mrtev, mu ni več pomoči.

Nato je načelnik vlade govoril o delu vlade, ki je v gospodarskem oziru dvojno: vlada pomaga, kjer je treba, in kaznuje, kjer je treba. Končno pa je odgovoril na vprašanje, kako daleč smo in koliko časa bo to stanje še trajalo: »Ako se ne bo zgodilo kaj nepredvidenega in nepopravljivega,« je dejal, »n. pr. kaka vojna — in tu dostavljam, da je Italija naravnost dila vse, da se prepreči — ako razvoja položaja ne bodo motili zunanji činitelji, potem že zapuščamo noč in konakamo proti zarji. Z drugimi besedami: kriza je prav v teh dneh z novimi ameriškimi borznimi polomi dosegla svoj višek. Sklep je preprost: ali konec ali izboljšanje. Ker pa svetovno gospodarstvo in človeštvo ne more propasti, bomo ugotovili izboljšanje.

V tej točki pa se ne smemo prenašati. Priprave za izboljšanje ne bodo mogle trajati manj kot tri leta, ako hočemo časovno meriti prehod iz sedanjih stisk do položaja razmernega blagostanja. Razume se, da bo vlada storila vse, da se ta doba, če bo mogoče, okrajša.« Načelnik vlade je na koncu govora še pozval zborovalce, naj predložena vprašanja dobro pretresejo. Vsi prisotni so mu burno ploskali.

V četrtek 2. oktobra se je vršila druga seja, na kateri so razpravljali o spremembi določb glede včlanjevanja v sindikate. Govorilo je 22 govornikov. Po dolgi debati so sprejeli predlagane spremembe.

* * *

KONFERENCA ANGLEŠKE SVETOVNE DRŽAVE.

V sredo 1. oktobra se je v Londonu otvorila konferenca angleškega svetovnega carstva, ki se, kot znano, razteza po vseh delih sveta, saj obsega več kot četrtnino obljudene zemeljske površine. Naštejmo samo večja angleška prekomorska posestva. V Ameriki imajo Kanado, v Afriki Sudan in Južnoafrikanško zvezo poleg velikega vpliva v Egiptu, v Aziji je Indija in Avstralija je itak vsa njihova. Prebivalstva pa je več kot četrtnina vseh ljudi na svetu. Vsa ta velikanska svetovna državna zveza je nastala v teku stoletij. Angleži so vedno izvrstno znali vladati tuje dežele. Samo enkrat jim je izpodletelo, namreč pri današnjih Združenih državah Severne Amerike, ki so bile do druge polovice 18. stol. angleška kolonija, a so se čisto osamosvojile.

Prekmorske dežele pa nimajo vse enakih pravic. Nekateri, posebno v srednji in južni Afriki, so podrejene naravnosti vladi v Londonu. Druge (Kanada, Avstralija itd.) pa so skoraj čisto samostojne, saj imajo svoj državni zbor, svojo upravo, vojaštvo in celo diplomatsko zastopstvo pri tujih vladah. Od Anglije so odvisne bolj po

imenu. Vežejo pa jih nanjo tudi močne gospodarske vezi. Te države imenujemo dominione. Poseben položaj ima Indija, ki je nekako v sredi med kolonijami in dominioni.

Včasih so Angleži iz Londona vladali vse prekomorske dežele. Domačini niso imeli nobenih pravic. Slučaj Združenih držav jih je izučil. Mesto da bi počasi izgubljali deželo za deželo, so jim rajši dali več pravic v zakonodaji in upravi. Tako so se v preteklem stoletju polagoma razvili današnji dominioni. Kmalu pa so dominioni dosegli zelo veliko samostojnost in bila je nevarnost, da se od matice čisto odcepijo. Zato so Angleži že zgodaj začeli misliti, kako bi svojo velikanško državo notranje utrdili. Enotne ustave ji niso mogli dati. Uganili pa so nekaj drugega. Sklicali so zastopnike vseh kolonij in dominionov na konferenco v London, da se pomešajo o zadevah, ki se tičejo vsega sveta. Taka konferenca se je vršila prvič l. 1887. Potem se je ponavljala po potrebi. Pokazalo se je, da je sodelovanje posameznih kolonij in dominionov z Anglijo postalo živahnije, krepkeje. L. 1907. so sklenili, naj se taka konferenca vrši vsaka štiri leta, naj bo torej stalna ustanova. Zadnja je bila l. 1926. Ta je bila posebno znamenita, ker je dominione priznala kot Angliji čisto enakovredne države in ker je za dolgo časa določila ustroj angleške svetovne države.

Naloga letošnje konference.

Pretekli teden se je torej začela konferenca angleških kolonij in dominionov. Trajala bo par tednov. Rešiti mora več zadev zunanjepolitičnega, obrambnega in gospodarskega značaja. Glavna naloga pa je brez dvoma gospodarska. Izmenjava izdelkov in surovin, varnostna enotna carina za določeno blago, rešitev brezposelnosti, to bo predmet razgovorov.

Konferenco je otvoril angleški ministrski predsednik Macdonald. Govoril je o miru, delu in razorožitvi. Nato so konferenco pozdravili zastopniki izza morja. Potem se je pa začelo delo v odborih in pododborih.

* * *

ŠE O AVSTRIJI.

V zadnji številki »Novega lista« smo poročali, da je novo avstrijsko vlado sestavil krščanski socialc Vaugoin, ki je bil prej podkancler. Poleg krščanskih socialcev sta v vladi tudi dva voditelja Heimwehra, namreč knez Starhemberg in salcburški načelnik dr. Hueber. Vlada ima za seboj manjši del poslancev državnega zbora. Jasno je, da bi morala takoj pasti, brž ko bi se prikazala v parlamentu. Zato ni nihče dvomil, da bo Vaugoin državni zbor razpustil in razpisal volitve. To se je tudi zgodilo. Volitve se bodo vršile 9. novembra.

Priprava za volitve.

Volilni boj se je pričel takoj. Navzočnost heimwehrovskega ministra v vladi se je hitro poznala. Vlada je namreč jela nastopati zelo strogo. So-

cialistični listi so večkrat zaplenjeni. Prej se je to dogajalo zelo redko. Dr. Straffella, ki je bil vnanji povod za padec Schoberjeve vlade, je že imenovan za glavnega ravnatelja državnih železnic.

Po sestavi vlade bi človek sodil, da bodo krščanski socialci in heimwehrovci v volilnem boju nastopali skupno. Heimwehr sploh še ni nikdar nastopila kot politična stranka in njeni voditelji so vedno poudarjali, da hočejo samo prerod socialistične Avstrije, da jim pa ni za politične stiske.

Tudi sedaj so sprva sklenili s krščanskimi socialci dogovor za skupno volilno nastopanje. Samo na Koroškem, Štajerskem in v Burgenlandu, kjer so heimwehrovci nasprotni krščanskim socialcem, bi Heimwehr nastopila z lastnimi kandidati.

Hitler bo posredoval.

Stvar pa ima neko kljuko. V Avstriji obstoji tudi precej močna narodno-socialistična organizacija, ki priznava za svojega poglavarja Hitlerja, vodjo nemških narodnih socialistov. Narodna socialista sta tudi heimwehrovska ministra knez Starhemberg in dr. Hueber. In Hitler je ukazal, naj avstrijski narodni socialisti ne volijo s krščanskimi socialci, temveč naj gredo v volilno borbo samostojno ali pa s tistimi, ki so za odpravo parlamentarizma in za uvedbo diktature. Javil je, da pride sam v Avstrijo, da osebno poseže v volilno gibanje. Starhemberg in Hueber sta v zadregi, ker sta sama vpisana v narodna socialista in ker je med heimwehrovci premnogo narodnih socialistov, ki so vajeni Hitlerja slepo ubogati. Ne preostaja jima skoraj drugega, kot da odstopita kot ministra. Gornje avstrijsko heimwehrovsko vodstvo ju je celo pozvalo, naj izstopita iz vlade.

In še nekaj je, kar utegne vplivati na potek volilnega boja, namreč odlok škofa v Mainzu (Nemčija), ki je odredil, da noben katoličan ne more in ne sme biti član Hitlerjeve stranke, kajti

nekatero točko narodno-socialističnega programa da so nezdržljive s katoliškimi nauki. Tudi da so Hitlerjevi pristaši v nemškem volilnem boju večkrat poudarjali, da njihov boj velja »Judežu (izdajalcem; op. ur.) in Rimu.« Vsak veren in vesten katoličan, ki je dozda moglo soglašal z narodno-socialističnim pokretom v misli, da res prinaša prerod nemškega naroda (takih katoličanov je mnogo),

bo sedaj svoje naziranje spremenil in se odločil proti.

V glavnem pa se bo boj bil proti socialni demokraciji. Že kancler Vaugoin je izrecno poudaril, da smatra socialiste za glavne nasprotnike. Močno udarno geslo bo tudi Hitlerjevo ime. Kako se bodo volitve zaključile, je še težko soditi. Gotovo pa je, da je sosedna republika pred pomembnimi in dalekosežnimi odločitvami.

Umor v Vrhpolju.

V soboto zvečer se je zgodil na Vrhpolju pri Vipavi zločin, ki je vzbudil burno ogorčenje. Okoliščine tega zlodejstva kažejo, da gre za političen umor. Žrtev umora je 35-letni učitelj Francesco Sottosanti iz Piazza Armerina na Siciliji, ki je že tri leta služboval na Vrhpolju.

Sottosanti se je v soboto ob 8. in pol zvečer vračal s kolesom iz Vipave domov. Šola, kjer stanuje, ima vrt, ki je ograjen z žično mrežo. Ko je učitelj dospel do hiše, se je ustavil in spregovoril par prijaznih besed s svojo ženo, ki je z detetom v naročju stala na oknu. V tem ko je žena zgignila z okna, da pohiti možu nasproti, je on odprl vrtna vrata in korakal čez vrt proti hišnim vratom. Ko je Sottosanti jemal iz žepa ključ, so počili trije streli in nesrečni mož se je zgrudil, ustreljen v hrbet, na tla. Ko je žena pritekla, je našla moža že umirajočega. Čez kratko je izdahnul. Varnostna oblastva so takoj odredila, da se prične odločno zasledovanje zločincev, a do danes brez uspeha.

Pogreb nesrečne žrtve se je vršil v ponedeljek in je bil veličasten. V sprevedu so nosili krasne vence, za krsto so stopali oblastniki in zastopniki raznih udruženj ter obilno občinstva.

* * *

Grozoviti, nečloveški zločin v Vrhpolju nas sili, da spregovorimo našemu ljudstvu v živo vest resno besedo. Okolnosti vrhpoljskega zločina dokažejo, da imamo opravka s političnim umorom, z zločinom, ki je bil izvršen z namenom, da se škoduje ugledu Italijanov ter z namenom, da se slovenskemu ljudstvu nekako koristi.

Kakšna grozna zmeta! Kdor je ta umor zagrešil, je kriv strašnega zločina, ki se je izvršil nad nesrečno žrtvijo in njegovo družino pa tudi nad slovenskim ljudstvom. Zakaj na dobro ime našega ljudstva je spet kanil krvav madež. Koliko trpljenja in bridkosti more roditi tak zločin! Morilci pa izginejo, ko so zahrbtno iz zasede umorili človeka. Potem živijo v blodni miselnosti, da so »rešitelji naroda«, ko nič drugega ne delajo, ko da dajo duška nizkim nagonom maščevalnosti. Kakšna grozna zmeta polblaznih možganov!

Proti tej usodni zmoti, ki bi, če bi se razširila, povzročila moralno smrt, notranji polom našega ljudstva, z vso odločnostjo in v polni zavesti svoje odgovornosti kličemo: »Slovenci, naša krščanska in narodna dolžnost je, da odklanjamo v besedi in dejanju politične zločine! Le na pravici, značajnosti in poštenosti sloni bodočnost našega ljudstva. Kdor hoče z nasiljem, z napadi, umori, z grozodejstvi in zločini delovati v naših deželah, je najhujši in najnevarnejši sovražnik slovenske manjšine v Italiji.

Naj izgine vsaka temna megla iz glav! Naši prijatelji naj odločno označijo jasno in trdo krščansko načelo: »Et non faciamus mala, ut veniant bona« (Rimlj. 3, 8.) »Ne delamo zlega, da bi prišlo dobro.« Ta temeljna res-

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Ta omedlevica pa ni dolgo trajala. Čez četrte ure je deklica odprla oči in vstala. Bila je mirna. Ogenj, ki jo je prej žgal, je ugasnil. Zdaj je mogla vse hladnokrvno presojati. Prišla je do naglega sklepa: za vsako ceno proč od tod. Soba je bila prazna. Stari suženj je izginil. Tedaj je pograbila rdeči vrček, si zataknila za pas bodalce, ki je ležalo ob knezovi postelji, se ogrnila v velik, temen plašč, si nadela na glavo kapuco ter tekla v vrt. Njen načrt je bil gotov. Horemseb se je vozil z ladjico po Nilu. Pri njegovem povratku se odpro vrata, ki vedejo na stopnice. Skozi tisti izhod pobegne.

Srečno je prišla do vrat, ki so bila po naključju že odprta. Stopila je ven in se skrila v grmovju, ki je raslo zunaj ob zidovju. Tedaj se je na Nilu zbleščala rdečkasta luč, ki jo je Neftisa dobro poznala. Knezov čoln se je približal. Knez je ležal pod baldahinom. Ko ga je deklica zagledala, je vzdihnila: »Oh Horemseb! Kaj ti je treba strupov in čarov za pridobivanje ljubezni!«

Ko se je ladjica oddaljila, je deklica stekla proti mestu. Solnce je že vzhajalo, ko je prišla v Horov dom. Najprej se je srečala z Anubisom. Mladi suženj bi bil skoraj ponorel od veselja, ko jo je zagledal. Z veliko težavo ga je Neftisa prisilila k molčanju in zvedela je od njega, da je Satati umrla, stric pa da je nekam odšel za nekaj dni. Neftisa je sklenila, da se takoj oddalji iz Memfisa, ker se je bala čarovnika. Ni imela drugega zatočišča kakor pri svaku Romi. Poslušni ji Anubis je naglo pripravil prtljago in vkrcala sta se na ladjo, ki je plula v Tebe.

XVI.

Poljub smrti.

Ko se je Horemseb vrnil z izprehoda, se je začudil, ker ni našel na svojem mestu starega sužnja, ki ga je običajno čakal pri durih spalnice. Hkrati se je zdrznil, ko je zagledal na tleh dragoceni modri vrček. Naglo ga je pobral in ugotovil, da je prazen. Pogledal je na polico, tam pa je manjkal rdeči vrček.

»Ah, ti ničvredni pes! Ti si se drznil dotakniti se gospodovih skrivnosti!« je rekel s penečimi se ustnami.

nica, ki jo tudi življenje narodov v toku zgodovine potrjuje, mora prešiniti vsakogar v našem ljudstvu. Zaupamo v božjo previdnost in v duhovno moč našega rodu ter tudi zato odklanjamo surovo silo in zločin.

S posebno nevoljo pa zavračamo neke kroge v Jugoslaviji, ki si, ne vemo po kakem naslovu, drznejo napadati naš list in slovensko katoliško gibanje v Julijski Krajini. Omenjamo le napad, ki so ga izvršile zagrebške »Novosti« na »Novi list«, ker je načelno obsodil politične zločine. Mi smo državljani Italije, do katere nas vežejo določene moralne dolžnosti, ki smo jih možato sprejeli in jih izpolnjujemo. Zvesti smo tudi svojem ljudstvu, s katerim hočemo deliti na rodni grudi vesele in žalostne dni.

Slovensko ljudstvo, ki se je ohra-

nilo in razvilo s krščanstvom, naj se tudi v tej dobi zvesto drži krščanskih načel, tudi če to zahteva premagovanja in žrtev.

* * *

Odmevi vrhpoljskega zločina.

Vrhpoljski zločin, čigar moralno jedro zgoraj ocenjujemo, je imel nesmiselne, šumne posledice. »Novi list«, izrazil in dosleden nasprotnik nasilne miselnosti in delavnosti — je moral plačati prispevek nasilnosti. To je bridka ironija usode!

V nedeljo med 4. in 5. uro popoldne je udrila v prostore uredništva in uprave ter sosedno pisarno skupina mladeničev, ki je tam vse razmetala in razbila ter napravila veliko škodo. Varnostno oblastvo je kmalu prihitelo na lice mesta in s hvalevredno odločnostjo preprečilo nadaljna razdejanja.

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz idrijskega kotla

in okolice.

Tatvina. — V noči od minulega petka na soboto je neznan uzmovič z dvorišča mestne občine vlomil v kavarniške prostore g. Janeza Podobnika. Odsesel je tobaka in dragih pijač v vrednosti okoli 500 lir. Kako predrzni postajajo vlomilci tudi v našem mestu, da si upajo v središču mesta in na tako živahnem kraju uganjati svojo temno obrt.

Zborovanje. — V nedeljo 5. t. m. je bilo v dvorani hotela Didič zborovanje rudniškega delavstva radi nezgodnega zavarovanja. Udeležba je bila obilna, za kaj je šlo pa mnogi rudarji — žal — ne vemo dosti.

Poroke. — Poročil se je rudar Karl Hladnik z Roza Moravčevo. — Večno zvestobo sta si obljubila še rudar Ignac Lemut in Zofija Bratinova. Obema paroma dosti sreče!

Nesreča. — V tuk. bolnišnico je bil pripeljan 28-letni Janez Witter iz Šebrelj. Pri delu v gozdu si je zlomil nogo.

Kruha manjka. — Kljub temu da se letos izredno veliko gradi, je dosti naših še brez zaslužka. Nekateri podjetniki so naše delavce odslovili. To je proti smernicam vlade in fašist. del. sindikata, ki je na december-skem zborovanju v Gorici zahteval, da se imajo pri javnih delih vpoštevati domači delavci. Podjetniki ne delajo vsi po tem načelu.

Novi grobovi. — Umrl je 65-letni Franc Gantar, vp. rudar in posestnik Podgorami. — Nenadoma je preminul 65-letni Milan Albreht, vp. gozd. uradnik. Obema večni pokoj!

Pomanjkljivost. — Nešteto krat se zgodi, da privozi pred tovarniška vrata na Brusovšu kak avto, ki začuden vprašuje, kje je pot na Sv. Lucijo, Sp. Idrijo, Godovič itd. Na križišču cest pri sv. Križu manjka napisne deske, ki bi pojasnjevala smeri.

Naznanilo. — Vojaško poveljstvo razglasa, da se morajo v nedeljo 26. t. m. od osme ure naprej zglasiti v vojašnicah na Brusovšu vsi bivši vojak in nevojaki letnikov 1901, 1902, 1903. in 1904. H kontrolnemu pregledu, ki bo ta dan za vse, ki sedaj spa-

dajo pod idrijsko občino, je pod kaznijo vsak dolžan priti. Seboj je treba prinesiti vojaške odpustnice.

Ledine. — Pred pričetkom šolskega leta se je notranjščina naše šole nekaj popravila. Dobro! Nujno potrebno pa bi bilo, da se kaj ukrene glede pokopališča. Kmalu ne bo kam pokopavati, ker je župnija dosti večja nego pred vojno.

Dole. — Z letino se letos, žal, ne moremo pohvaliti. Na splošno so posestniki slabo, le nekateri nekaj boljše pridelali. Krompir v kleti močno črni in gnije, zlasti oni bele vrste. O tem se pritožujejo tudi nekateri posestniki iz Ledin, Godoviča, Jeličnega vrha itd. Za prodaj letos ne bo dosti krompirja in tudi v klavnici bodo klali bolj vitke prašiče.

Korita. — Dne 2. t. m. je umrl 86-letni Janez Brence, posestnik. Bil je blag mož, trden značaj ter dober gospodar. Naj počiva v Gospodu!

Breznica. — Dne 5. t. m. smo praznovali našega podružnega patrona. Okusno prenovljena in okrašena cerkev je bila lepa kot v kakem mestu. Vsa čast in hvala zavednim vaščanom, ki so letos toliko žrtvovali za lepoto hiše božje.

Iz Vipavske doline.

Šturije. — (Želja občinarjev. — Pritožbe davkoplačevalcev.) — V zadnjem »Novem listu« smo v dopisu iz Ajdovščine brali, kako je naš obč. komisar lepo uredil občinski park in kako škropijo ceste, da ni prahu. Vse to vidimo na lastne oči. Ker bi pa tudi mi radi pohvalili obč. komisarja v listu in ker spadamo v isto občino, zato prosimo ne za škropljenje cest, ampak za posipanje z gramozom. — Vinsko letino smo spravili. Kljub velikim upom je bila letina povprečno taka kot lanska. — Davčna izterjevalnica v Ajdovščini bo postala slavna po pomotah, katere vrši. Zgodil se je pri nas slučaj, da so nekomu naprtili plačevanje dohodnine od nekega posojila, ki ga je nekdo drugi pred par leti v sosedni vasi dal in v kratkem tudi poravnal. Obdačenec je

»To prevaro mi plačáš s tisočkratno smrtjo.« Iskal je po sobi, toda soba je bila prazna. Tedaj je šel v vrt in se napotil proti bližnjemu dvorcu, da pokliče predstojnika evnuhov, ko je njegova noga zadela ob neki predmet. Tedaj je videl na tleh ležečega Hapu.

Prijel je starca za platnjeni pas in ga z vlekel na teraso. Prinesel je svetiljko in ga od bliže pogledal. Suženj je tiščal v rokah zmečkano zastrupljeno rožo in se ni ganil. Zdelo se je, da je mrtev. Hitro je Horemseb poiskal Taadara in mu povedal, kaj se je zgodilo.

Taadar je rekel: »To drznost je napravila ženska. Treba je ukreniti vse, da nam ne bo mogla škoditi. Ne čudi se temu, sin moj, že dvakrat sem bral v zvezdah, da naju čaka težek boj, in dvakrat prideva v smrtno nevarnost po krivdi žensk.«

Horemseb je prebledel, toda ni nič rekel, ampak pomagal je staremu Asircu zbuditi k zavesti sužnja. Po dolgem trudu in s pomočjo raznih tekočin in vonjav se jima je to posrečilo.

Komaj se je Hapu zavedel, je padel na kolena pred Horemsebo in zastokal:

»Odpusti mi, gospod! Usmili se me!«

»Če vse poveš in priznaš, se te morda usmilim, sicer pa te čaka smrt,« je rekel Horemseb.

»Vse, vse povem, kar vem,« je javkal stari suženj. In povedal je natančno, kar se je zgodilo, ter da je Nef-tisa pila napoj iz modrega vrčka.

Ves bled in s stisnjenimi pestmi je Horemseb poslušal.

»Odpuščam ti, ker nisi kriv,« je odgovoril Horemseb, »zdaj pa z menoj, da ulovimo dekle.«

Toda vse iskanje je bilo zaman. Horemseb se je vrnil k starcu, ki je dejal z mračnim obličjem: »To je nesreča, toda ne da se popraviti. Popke rože pa je treba na vsak način politi s plemenito krvjo nedolžne device, zatorej glej, da jo poiščeš med svojimi sužnjami, pevkinjami in plesalkami. Dal ji boš piti, kar ti pripravim. Zdaj pa, sin moj, pojdi in odpočij se! Strašno si utrujen.«

»Vse se bo zgodilo, kakor ukazuješ, učenik. Predno solnce zaide, pridem k tebi po zadnja navodila.«

Horemseb je dal pozvati predstojnika evnuhov Hamusa in mu dejal:

»Danes si zagrešil strašno nemarnost. Po tvoji zanikarnosti je deklica ušla. Toda odpuščam ti, če mi še pred solnčnim zapadom pripelješ mlado sužnjo, ki jo izberi po svoji volji. Mora pa biti lepa, devica in ne sme

več dni trdil, da on ni tisti, in tudi na občini je dokazal pomoto, a kljub temu bi prišlo do dražbe, če ne bi zahtevanega zneska izplačal. Potolažili so ga takole: »Saj mi vemo, da ste ne dolžen, pa sedaj morate plačati in potem napravite prošnjo za odpis davka.« Medtem so mu na podlagi tega posojila povišali dohodnino tudi za naprej. Na tak način se mnogim ljudem napravljajo nepotrebne sitnosti in stroški. — Naši krčmarji kljub nizki nakupovalni ceni točijo liter po 3.20. Šli so celo prositi obč. komisarja, naj ne dovoli nobene osmice. — Po zakonu imajo kmetje pravico do osmic; če pa krčmarji pokupijo domače vino, osmice niso potrebne.

Vrhopolje. — Globoko je pretresel vso našo duhovnijo strašni zločin, ki se je pripetil v soboto. Vsi vaščani obsojamo taka dejanja, ki v prvi vrsti nam škodujejo. Nekateri časopisi so tudi priobčili lažno poročilo, da so našega č. g. župnika zaprli. To pa ni res. Saj je tudi nemogoče, da bi se katoliški duhovnik tako obnašal, kot so nekateri lažno pisali.

Sempas. — (Naše ceste — potoki.) — Ko smo dobili novega obč. komisarja, smo upali, da se bo z vso vneto zavzel za naše razdrapanje obče, toda zaman. »Naš up je šel po vodi...« Ceste postajajo z dneva v dan bolj potoki, po katerih ni mogoče voziti. Ker se nihče ne gane, prosimo g. komisarja, naj vsaj poskrbi, da se spremeni občinska mapa: povsod, kjer so zaznamovane ceste, naj se potegne zelena barva, da bodo tako naše poti pravilno označene.

Slokarji. — Trgatev bo kmalu končana. Peronospora in toča sta grozdu precej škodovali in bo zato letošnji pridelek manjši od lanskega. Sicer se pa ne bojimo žeje, ker imamo v vasi 2 gostilni, seve, če bo kaj cvenka. — Pred časom smo si mislili nabaviti par zakoplovov. Pa so nam cesto do Lokavca popravili. — Odkar se nismo nič oglašili, se je precej parov vzelo. V soboto sta si prisegla večno zvestobo Marija Slokarjeva in Rihard Blaž

ko, krščanski mladenič in večletni cerkveni pevec. Bog jima daj srečno življenje! — Zadnjič enkrat nas je spet obiskala huda burja. Celo električna luč se je tako ustrašila, da nam je za eno noč zbežala.

Iz Gor.

Livek. — (Letina. — Nova »stranka.«) — Letina je bila srednje dobra, samo sadja ni bilo. Fižol je imel letos nizko ceno 60—70 lir svež v stročju, zato pa so ga kmetje le malo prodali, čeravno je denarna kriza. — Ustanovila se je »nova stranka« proti č. g. kuratu. Organizacija je bila od začetka močna, agitirale so celo ženske. Končno pa je le sramotno propadla, čeravno je vodja stari »kolu-nih«. Čudno se nam zdi, da pristopajo k tej zvezi celo taki, ki so imeli krščansko vzgojo. — Še to moramo povedati, da smo naše stare orgle popravili. Tudi pevski zbor se je izpopolnil, in je pokazal, da ima zmožnost in dobro voljo. Vsa čast vam! Stroški za popravo orgel so precej visoki, zato pa je naš g. kurat priredil darovanje. Pa čujte, tudi tu so posegli vmes, in prepovedali se udeležiti ofra. Pa le malo jih je bilo, ki se niso udeležili ofra. Če bi pa tudi po 20 lir zapili v gostilni, bi bilo vse prav; le za božjo čast je škoda denarja.

Čezsoča. — Dne 22. septembra se je poslovil od nas vsem priljubljeni učitelj g. Franc Sivec. Premeščen je v Piombino. Bil je dober vzgojevalec ter je vestno izpolnjeval svoje stanovske dolžnosti. V slovo mu vsi voščimo, da bi se na novem mestu tudi dobro imel.

Sužid. — Zadnji dopis je nekatere fante precej neprijetno razburil. Tisti naj si raje vest izprašajo, ker le to je moško, za dopis pa naj ne vale krivde na nikogar, ker je za vsebino lista itak uredništvo odgovorno.

Kozaršče. — Zopet je prišla kruta smrt ter nam je iztrgala blagega in dobrega očeta Tomaža Fona. Rajnik je bil spoštovan mož in tudi cerkveni ključar. N. p. v m.!

Iz Istre.

Jelšane. — (Jubilej zaslužnega moža. — V sredo l. t. m. smo imeli v Jelšanah veliko slovesnost. Naš zaslužni g. dekan Mihael Hušo je praznoval 25-letnico mašništva. Župna cerkev je bila za to priliko lepo okrašena; pred vhodom je stal slavalok z napisom, v zvoniku sta viseli državna in cerkvena zastava. Pritrkovanje je vabilo k slovesni maši in ljudstvo je kljub delavniku napolnilo cerkev. Duhovniki od blizu in daleč so pokazali, kako imajo v čislih našega dekana: trideset se jih je zbralo v župnišču. V slovesnem sprevodu so spremili g. dekana k cerkvi, kjer ga je pri slavaloku pozdravil mešani pevski zbor s primerno pesmijo ter mu po zastopniku izrekel čestitke v imenu župljanov. V cerkvi je imel knežki župnik g. Janez Kalan lep govor o pomenu in odličnosti duhovniškega stanu. Med slovesno sv. mašo je pevski zbor kaj lepo izvajal razne skladbe. Občudovali smo ta dan tudi prvič novo zlato monštranco, za katero se je g. dekan veliko potrudil. Izdelal jo je g. Leban iz Gorice, ki jo je tudi sam prinesel ta dan v Jelšane. Vsa župnija bo ponosna na to monštranco, tembolj, ker smo tudi sami ne le denar, ampak tudi zlatnino nabirali. Tako nam bo dan srebrne maše ostal v trajnem spominu in želimo, da bi g. dekan praznoval kdaj pri nas še zlato mašo.

S Pivke.

Zagorje na Pivki. — (Star, a potreben opomin.) — Naša staroslavna vas se je začasno zopet zbudila iz uničujočega mrtvila. Dobili smo namreč električen tok iz Gorice. Posebno lepo je razsvetljena cerkev. Z naglimi koraki se nam bliža zima s svojimi dolgimi, tako prijetnimi zimskimi večeri. Kaj rad si človek predstavlja tedaj omizje sosedov in znancev, vsakega s knjigo ali časopisom v roki ali pa v prijetnem pogovoru med seboj. Zdi pa se, da postaja ta slika tudi pri nas čim dalje bolj bela

biti starejša od petnajst let. Razen tega odstrani po večerji vse sluge in do naslednjega dne naj nihče ne stopi v vrt.«

»Upam, da boš zadovoljen, gospod,« je odgovoril evnuh. »Včeraj zjutraj sem kupil deklico, ki ni še petnajst let stara. Lepa je kakor sama Hatora. Prodajalec mi je zatrjeval, da je hčerka Nubičanke in Egipčana.«

»Dobro.«

Bilo je že precej pozno, ko se je Horemseb prebuditel vesel in svež. Umil se je in skrbno oblekel ter se napotil k modrijanovemu stanovanju. Predno je vstopil v Taadarov paviljon, je knez šel h kameniti piramidi, ki so jo obdajala košata in visoka drevesa.

Nedaleč od piramide je stala bambusova koča. V nji sta bila dva uklenjena mišičasta črnca topih obrazov. Ko sta zagledala svojega gospoda, sta padla na zemljo. Horemseb jima je odpel verige. Nato je stopil z njima do piramide, ki so jo kmalu razsvetlile baklje, katere so bile pritrjene na stenah. Ta skrivnostna stavba je bila pokrita z granitnimi ploščami. Na vrhu stožca je bila odprtina, ki je služila za dimnik in zračnik. Sredi stavbe je stal na vzvišenem prostoru bronast malik, predstavljajoč sedečega človeka, ki je držal roke v naročju. Malikova glava je bila pokrita s špičasto kapo, ki

je bila okrašena z oslovskimi rogovi. Med nogami sohe so bila napravljena ozka bronasta vratca, vodeča v nekakšno peč. Tja sta sužnja nosila opeke in jih naložila z drvni, smolo in slamo ter drugimi gorljivimi snovmi.

Horemseb je pustil sužnja pri delu ter šel iz piramide. Napotil se je k paviljonu.

»S tvojega zadovoljnega obličja vidim, da je vse urejeno,« je rekel Taadar z usmevom.

»Da, učitelj. Prišel sem te samo vprašat, koliko naj ji dam izpiti one pijače, ki si mi jo poslal?«

»Zadostujejo tri čaše. Razen tega ji daš ta-le šopek,« je odgovoril modrijan ter pokazal na vazo z razcvelimi rožami, ki je stala na mizi.

Horemseb je odšel v palačo, kjer ga je že čakal Hamus.

»Tu, gospod, je deklica, o kateri sem ti pravil,« je dejal evnuh. »Pristopi bližje!« je pristavil, porinil sužnjo naprej in strgal z nje tančico.

Deklica se je vsa tresoča se vrgla k Horemsebovim nogam; nato je vstala, prekrižala roke in uprla svoj plašni pogled v strašnega gospoda, od katerega je bila odvisna njena usoda.

(Dalje.)

vrana. Posebno naši najmlajši fantje od 16 do 20 let in več ali manj tudi drugi, smatrajo te lepe in kratkočasne, ter obenem tako zelo poučne večere, za »izven mode«. Še se spominjamo, kako so se včasih v lepih večerih zbrali fantje na vasi in ubrano zapeli pesmi, da se je vsakdo, ki jih je čul, skoro nehote vstavil, poslušal in užival. A sedaj? Večina fantov, posebno še mlajši, rajši pijančuje po gostilnah. Pijani so in se derejo na vse grlo, ter na ta način, čeravno morda nehote, samo smešijo lepo petje. V njih pogovoru pa je skoro vsaka druga beseda kletvina.

Fantje, ali je to lepo in pravilno? Res, da je še precej častnih izjem, ali kaj pomaga to, ko pa slabi zakrijejo vse dobre. Kje je sedaj stara fantovska čast, kje vaš ponos? Včasih so starejši fantje podili sami spat nedoletnike, sedaj pa so ti še najslabši in posebno ob nedeljah razgrajajo še pozno v noč po vasi.

Ne tako fantje! To ni lepo! Rajši pojdite po vasi v pošteno hišo, vzemite v roko lepo berivo ali pa poslušajte pogovore starejših ljudi. Le na ta način boste zopet zadobili svoj stari ugled in se dostojno pripravili za življenje, da Vam ne bo treba iti s trebuhom za kruhom, kakor je moralo žalibog oditi precejšnje število sovrstnikov. Le v samovzgoji in ne v vinu je moč za življenje.

Zagorski fant.

Matenja vas. — (Naše verno ljudstvo.) — V nedeljo, 28. sept. popoldne smo imeli v Štivanu veliko cerkveno slovesnost. Postojnski g. dekan je ob asistenci šestih duhovnikov blagoslovil kapelico in kip sv. Terezije Deteta Jez. Slavnostni govor v cerkvi je imel tukajšnji bivši kurat, sedaj g. župnik šturski. Kljub temu, da je vreme nagajalo, se je k pobožnosti zbralo mnogo ljudstva iz duhovnije in okoliških župnij. Kapelica je lepa betonska stavba z bogato arhitektoniko, delo Jakoba Kernela, Franceta Keniča in Pavla Raspora in bo pri procesijah sv. R. T. služila za 4. blagoslov. Načrt je zamislil stavbenik Ivan Urbančič iz Stare Sušice pri Košani. Poslikal jo je znotraj in zunaj gosp. Zwölf iz Postojne. Kip je umetnina, delo spretnih rok brata našega dušnega pastirja g. Franceta Goršeta. Sijajne slovesnosti je povzdignil domači pevski zbor z izbranimi pesmimi v cerkvi, pri procesiji s kipom, ki so ga nosili fantje, in pred kapelico. Žene in dekleta so za oltar v kapelici preskrbele dragocen prt, ki ga je okusno naredila gđ. Vika Del Linz. Ljudstvo je rade volje žrtvovalo v denarju, robotah in materialu. Posebna zahvala gre tvrdki bratov Lutman, ki je darovala les za betoniranje. V lepi slogi se je delo začelo in končalo. Naj bo sv. Terezika vsem dobrotnikom, ki so ji postavili tako lep spomenik, bogata plačnica!

Iz Reške doline.

Trnovo — Bistrica. — Ljudstvo govori tako: »Nesrečni smo. Upali smo, da dobimo gosp. Mihaela Huša za de-

kana, pa ta up je šel po vodi. G. Hrovat je bolnik, g. Tabacki se ne more vdomačiti in ga vleče domu, g. Grbec je župnik v pokoju, g. Volk je skozi in skozi bolan. Imenitna trnovska fara je brez pastirja.« — V novo občinsko vilo so se preselili uradi. — V naši kotlini in dolini je zmeraj kaj zanimivega a, ni dopisnika. — V podružnici, Vel. Bukovici, so postavili krasen poljski križ. Visok je 3 m in je iz cementa, s cementno ograjo in stopnicami. Na pravil ga je samouk Anton Mikuletič, mizar, zidar in godec. Iz kamna so naredili tak križ Zemonci in Jasenci a se ne da primerjati temu. Č. g. Grbec je križ blagoslovil; procesija, petje, cvetje, mlaji, bele obleke, vse to se je lepo obneslo.

S Krasa.

Repentabor. — (Birma. — Smrt.) Dne 8. sept. se je vršilo prvo sv. obhajilo 36 malčkov. Vsa čast g. župniku za trud in pogostitev otrok po sv. obredu!

16. sept. smo imeli sv. birmo. Naš prevzvišeni nadpastir jo je podelil nad 150 otrokom. Oblečeni so bili vsi spodobno. Vsa čast fantom za slavo-loke in dekletom za cvetlice, za kar se je tudi prevzvišeni prisrčno zahvalil. Petje gre tudi svojo pot le navzgor; le tako naprej!

Dne 27. sept. smo spreminili k večnemu počitku Josipa Briščka iz Vogljen. Bil je dolgo let vodja kamnoloma gosp. Caharije iz Nabrežine na Repentaboru. Večni mu mir! Družini naše sožalje!

Delo po kamenolomih gre le po malem naprej. Upajmo, da bo zdaj boljše, ker na cesti Opčine do Skopega računajo na 3 milijone lir dela.

Samskega davka se jih je le precej otrelo in še se pripravljajo da bodo strice pokončali.

Trgatev je pri kraju. Kapljica bo dovolj dobra, le zadnji čas se je opazala gniloba.

Ležeče pri Divači. — (Prošnja.) — Dela pri letališču so za letos ustavljena. Le zemljo iz dolov bodo vozili tja gor, dokler bo vreme dopuščalo. Pri tem delu je še ostalo 30 mož, 25 jih je pa še zaposlenih pri strojih. Domačini se obračamo z vljudno prošnjo, naj bi podjetje zaposlilo pri delu zlasti tiste, ki so jim odvzeli zemljo, sicer bodo težko izhajali.

Kobjeglava. — (Naš praznik.) — Šod sv. Mihaela smo lepo praznovali. Slovesno sv. mašo je imel preč. g. dekan iz Komna, popoldne pa je sprejel na novo 11 dečkov in 12 deklic v Mar. vrtec, 4 mladeniče, 2 dekleti in 15 žen v Mar. družbo in 25 mladeničev in mož v Apostolstvo mož. Toda tega, kar smo vsi najbolj pričakovali, namreč blagoslova kipa lurske Matere božje, ni bilo, ker ni bil še prišel. Radi dežja je odpadla tudi procesija z drugim kipom Matere božje. Sedaj pa je vendarle prišel res krasen kip. V nedeljo popoldne ob dveh in pol bo njegov blagoslov v krasno ozaljšani cerkvi, potem pojde procesija po vasi skozi 4 mogočne slavoloke, katere so v tekmovanju po-

stavili vsi občinarji, s cveticami pa so jih olepšala naša dekleta.

Orlek pri Sežani. — (Zganimo se!) — »Bo ali ne bo!« so modrovali orleški možički v nedeljo »pri Pilu«, ko so doznali, da je konečno rešeno vprašanje graditve orleškega vodovoda. To vprašanje se suče že več let in lahko bi bilo že kdaj rešeno, če bi se zato kaj pobrigali domačini. Ker pa imajo ti — razun nekaj bajtarjev — vsi svoje vodnjake, jim je to deveta briga; tudi se nekateri bojé skopati tistih par metrov jarka za vodovodne cevi, ker ne vedo, da je vodovod za vsako vas občekoristna naprava! Pametni Orlečani bodo menda to vpoštevali, posebno sedaj, ko ni toliko drugega dela. — Govori se tudi, da bodo napeljali v Orlek elek. razsvetljavo, seveda le s tem pogojem, če bo dovolj naročnikov.

Kar se tiče gospodarstva stoje Orlečani precej na slabšem kot nekaj. Temu je krivo pomanjkanje delavnih moči, nekaj pa tudi lastna brezbriznost. Slabo je tudi, da smo Orlečani docela opustili vinogradništvo, čeprav bi trte tu pa tam še dobro uspevale.

Iz Brd.

Kozana. — Prav malo se oglašamo v našem listu, čeprav ga vsi odkraja beremo. Pač radi ne pravimo o svojih nadlogah. Dvakratna toča nam je skoraj vse pobrala. Upamo, da bomo vsaj letošnji pridelek prodali po zmerni ceni. — Tudi o naših cestah ne gre preveč dober glas. Marsikateri tujec, ki pride z avtom v vas, jih je že preklel. Vsa druga županstva okoli nas pa imajo lepe ceste. — Včasih so vaški fantje pod mogočno lipo sredi vasi radi kaj zapeli v večerni mrak. To nekdanje domače petje se je zdaj popolnoma zgubilo, kakor da bi sploh fantov več ne bilo v vasi.

Iz tržaške okolice.

Milje. — (Naši kamnolomi.) — Miljski hribi vsebujejo dosti kamna, zlasti v krajih sv. Barbara, Ellerji in Cerej. Tod je trd, siv kamen, ki so ga pred vojno rabili za tlakovanje tržaških cest. Izvažali so ga tudi v Dalmacijo. Dosti delavcev in voznikov je tu zaslužilo. Vseh kamnolomov v miljski okolici je bilo okrog 50. Zdaj so zopet nekateri oživel. Največ dela ima tvrdka Gorlato, potem Korošec in Rizotti. Delo ni tako težko kot v Nabrežini, ker ni treba globoko kopati. Prav tako je lahko tudi odvažanje, ker so naši kamnolomi ob brežinah. Malo varji imajo 12 do 17 lir na dan, kamnoseki, ki kamen sečejo na kose, zaslužijo 18 do 22 lir. Kamen pa obdelujejo »štancarji«, ki imajo od metra in od obdelave kamna. Dela se osem ur na dan. Denar je težko zaslužen, ker je treba delati v mrzli burji, poleti pa na zgočem solncu. Pa vsi radi delamo, da je le dela in jela.

Iz goriške okolice.

Ajševica. — (Dekleta se jeze.) — Kakor se je čitalo v zadnji številki »Novega lista«, ne bo več plesa v Kozmelovi dvorani. Dekleta so s tem zado-

voljna, ker bi sicer bile preveč na škodo pri moki za obraz. Dekleta pa tudi menijo, da ni vročina vzrok, marveč le pajek, ki je vse žepe prepredel. Zadnjič menda dopisnik tudi ni dobro razložil, kaj smo imele na obrazih in tudi ni vedel, odkod so plesalke ali so domačinke ali so iz mesta.

Okno v svet.

Maniu odstopil.

Romunski ministrski predsednik Maniu je v ponedeljek 6. t. m. odstopil. Z njim vred so odstopili tudi vsi ministri. Kot vzrok je Maniu navedel svoje slabotno zdravje. Pravi vzrok bo pa najbrž drugod, namreč v neso glasju med ministri glede kraljevih pravic. Nič gotovega še ni, kdo bo postavil novo vlado. Politična smer bo pa vsekakor ostala ista, saj ima Maniujeva kmetjska stranka za seboj velikansko večino prebivalstva in poslancev.

Balkanska konferenca.

V nedeljo 5. oktobra se je v Atenah otvorila konferenca balkanskih držav. Navzoči so zastopniki Bolgarije, Ju-

goslavije, Romunije, Turčije in Grčije. Na dnevnem redu so mnoga važna vprašanja, n. pr. balkanska poštna zveza (poštne pristojbine naj se v prometu med balkanskimi državami znižajo), enoten balkanski denar itd. Bolgari so zahtevali, naj se obravnava tudi manjšinsko vprašanje. Konferenca je neuradna, kajti vlade niso uradno navzoče. Sklepe pa bodo gotovo uvaževale. Konferenca bo trajala do 12. oktobra.

Objave.

Živinorejski natečaj.

Poljedelski minister je podaljšal prvi natečaj za živinorejo do 30. novembra. Prošnje, spisane na posebnih polah, ki jih dobite pri kmetijskih uradih, naj se pošljejo na: Commissione Provinciale per la Propaganda Gragnaria, Gorica, via Trieste 43.

Ženska obrtna šola.

Pričela so se vpisovanja v žensko obrtno šolo v Gorici (via Croce 3). Na tej ženski obrtni šoli se dekleta uče vsega, kar je potrebno za bodočo dobro gospodinjico. V šolo se sprejmejo gojenke z dovršeno komplementarno šolo. S posebnim pripravljanim izpitom se sprejmejo tudi druge.

„Trtica rodila je ...“

»En hribček bom kupil,
bom trte sadil...«

jo zaokroži zadovoljni Slovenec, ko v duhu sliši, kako konjički škreblijo s težkimi vozmi. Saj vozijo zlate jagode, ki se bodo v žlahtno vince razlile, in to »vtopi vse skrbi, potrtem srcem up deli.«

Hej, pa bi ne bili veseli obsoréj, ko je grozdje dozorelo in bo z brega v breg zadonelo petje trgačev, stiskalnic, sodov, vinca in veselja pa še mastnih krač vmes, ki so jih mati od lani hranili, da bo lažje brentače nositi in ornce razkladati.

Kako bi ne bili veseli in ne bi o vinu in trti pomodrovali, pa vmes vinca ne pokuševali, seve če ga boste kozarec nalili, meni pisacu, ki sem bendime že samo od vonja vesel. Pa nikarte me ne za ušesa ali skozi zobe ne potegnite, ker ga je letos Bog manj dal in ste ga lani več pridelali. Veseli smo lahko vseeno, ker za korajžo ga je zmeraj še dovolj in Martinova gos (če ne pa po gača) bo tudi dovoljno namočena. Malo ali dosti, zmeraj velja tista, ki so jo njega dni tam okoli Kazelj na Krašu peli:

»Veseli bod'mo, fanti,
dokler je na planti.
Kadar bo v brentači,
bode vse, drugači.«

I, kakopak, tedaj ga bomo pili in še teh reči ne bo moč od same moče več pisati. Usta se bodo kar na smeh razvlekla, po grlu bo pa sladka kaplja tekla.

Stari so ga znali.

Še spomina ni več skoraj na tiste, ki so vinskim bogovom čast dajali. Kulturni zgodovinarji pišejo, da prastari prebivalci mostišč (stavb na kolih sredi močvar) niso poznali vina. Tudi v

bronasti dobi, ko so izumili bron, vina še niso pili, marveč le mošt iz divjih jagod. (Brrr; pa ni bilo lepo tedaj.) Šele v kasnejših dobah, ko so se prebivalci zemlje oprijeli obdelovanja polja, so se seznanili s trto in njenimi vinskimi posledicami. Pred vesoljnim potopom so gotovo že pili vino. Po tej hudi kazni božji pa se bere v sv. pismu: »Noe, poljedelec, je jel obdelovati zemljo in zasadil vinograd. Ko je pa pil vino, vpijanil se je in je ležal razodet v svojem šotoru«. Prvi, ki ni poznal moči vina! Še dosti krat se potem omenja vinska kapljica v sv. pismu. Nazadnje je celo sam Gospod posvetil ta blagi pridelek naših goric in nam ga celo pustil v spomin na svojo kri pri nekrvavi daritvi sv. maše.

O očaku Noetu je torej prvem zapisano, da je zasadil vinsko trto in da je prideloval vino. Trto so pa tudi po drugih krajih sadili, a so, seve, grozdje le zobali, ker niso znali kapljice pridelovati. Ljudje so ponekod prav slučajno prišli na to, da se da grozdje mastiti.

Perzijska pripovedka takole pravi: »Tedaj je vladal kralj Jemšud, ustanovitelj Persepolisa. Nekoč so njegovi sužnji nabrali velike posode grozdja in jih shranili v hladnih kletih kraljeve palače. Neke noči so se pazniki preplašeni zbudili, ker so slišali, da v kletih nekaj šumi. In po prestolnici je šel glas, da ima hudi duh nekaj z grozdom opraviti ter da je je zastrupil, da bi hudobni kralj poginil. Prigodilo pa se je, da je kraljevo ženo močno glava bolela in si je želela smrti. Šla je v klet, da bi pokušala od hudiča zastrupljeno grozdje in umrla. Zajema, pokušuje, umreti noče, pač pa jo prevzema veselje, smeh, petje in

ples, da so strežniki prihiteli. Tedaj je dala še njim pokušati in vsi so bili veseli in z njimi vred še kralj Jemšud, ki je velel, naj se odslej vedno pije »zastrupljeno grozdje«.

Še večji junaki vinopivci kot ti burkasti Peržani, so pa bili stari potomci Homerjevih junakov, Grki. Že slepi Homer jih opeva, kako junaško so praznili trebušaste vrče, potem pa rigali, kakor da »nekje v daljavi grom grmi in se vedno močnejše glaseč se ušesom tvojim bliža«.

V Grčiji so obhajali največje praznike na čast vinskemu bogu Dioniziju. Malo pred trgatvijo so temu bogu v molitev prirejali slavnostne obhode, kjer so vriskali, peli in pili od Dionizijevega templja v Atenah pa do svetišča boginje Atene, zaščitnice oljčnih nasadov, v Faleronu. Visoko na vinski posodi je sedel vinski bog, okoli njega so se pa prekučevali pijani pani in satiri s kozjimi parklji, nabrenclane devoyke menade so prebiralale strune, sileni s konjskimi repovi so pa vriskali kot fantje na vasi ali v mestu, ko jih ob policijski uri vržejo iz krčme.

Še bolj so ga pa stari Grki rezali ob velikih dionizijah. Vino je tedaj skoro teklo po ulicah. Vse se je pozdravljalo z venci na glavah. Za dostojnega meščana je bilo neolikano, če se ga ni tedaj pošteno navlekel. Taki vinski prazniki so se često izprevrgli v prave orgije, posebno v pokrajini Beociji. Tam so pa ženske pokazale možem, kaj znajo. Vsaki dve leti so se žene in dekleta zbirale na gori Parnasu, da počaste vinskega boga Dionizija.

Potem so ga tudi znali.

Obrekli in priznali smo starim, da so ga znali piti in ceniti. Besedica »ga« pomeni namreč vino; saj je še danes v rabi vselej in povsod, da se preveč po nemarnem pravo ime ne izgovarja.

Za prastarimi narodi in za Grki so imeli najbolj častno mesto v zgodovini Rimljani. Kot izvrstni poljedelci so tudi najbolj žlahtna vina zasajali. Pri gostijah so pili iskrecnega falermea, malvazijo, kapljico z Vezuva, same tečne tekočine. O vinu so njih pesniki par prav lepih in zajemljivih zapeli. Častiti Horac je prav pobožno proslavljal vrsto vrčev v kleti, segajoč po tistem boljšem »od zida«: »Descende pia testa...« (Nuj, stopi doli žlahtna kaplja...) in pod roko mu je nastala sočna vinska pesem, ki še danes gimnazijcem glave lomi. Rimljani so znali vino prav z okusom uživati. Niso mešali vanj vode, kot so to delali Grki, marveč dišave, da se je prijetneje nosilo k ustom. Tudi neke vrste barov, kjer so žejni stoje utešili žejo, so že poznali; vsaj v izkopinah v Pompejih sem jih videl.

Glavni praznik na čast vinskemu bogu Baku so obhajali dvakrat. 19. avgusta je bil praznik »vinalia«. Tedaj so prosili, da bi trtica bogato obrodila. Če je bila bendima dobra, so 11. oktobra, ko je v sodih že kipelo, praznovali hvaleznico, meditrinalia.

V srednjem veku tudi niso zametali božje kapljice. Užitek so še pove-

čali pijoč iz umetniško izdelanih majolik. Tudi grajske dame se niso bravnile pokušaja. Vojvoda v nemški Goti je izdal celo poseben dvorni pivski red. Pravzaprav je bil srednji vek junaška doba vinopitja. Kaj so naši kozarčki in kvartinčki proti tedanjim majolikam in bokalom, ha, to vas vprašam, vinski bratci!

Pa že tedaj so se dobili možje, ki so napovedali sveto vojno vinu. Malo so imeli tudi prav. Francoski kralj Karl IX. je izdal edikt (proglas) proti vinoreji, češ, da vzame trta preveč zemlje za žito. L. 1566. so ukazali kar vse vinograde uničiti. Čez par let so strogi ukaz omilili in dovolili, da sme biti le ena tretjina rodovitne zemlje nasajene s trtami. Tedaj je izginilo dosti vinogradov iz Anglije, Nemčije in Francije. Vedno pa so najbolj slovele trte v Champagni (francoska pokrajina šampanjca). Ondi so imeli lastne vinograde celo papeži in razni vladarji. Celó modrijani v svojih spisih so se zanimali za vino. Filozof renesančne dobe Francis Bacon, učena glava, je dal navodilo: vino naj bo milo, brez kisline in ostrine; tega pij! Zato so splošno pili ves srednji vek med jedjo lahka vina, no, potem kaj pa, so pili tudi malo starejše, čeprav močnejše. Dame so pile zlasti vina zmešana z raznimi dišavami. Koncem srednjega veka so jeli po samostanih izdelovati sloveče likerje in žgati tropine. Prvi davek na žganjekuho so razpisali l. 1543. bavarski vojvode.

»Malo ga je pa le dobro.«

Da ne boste mislili, da delam reklamo za pitje in vinsko junačevanje! Nikartel! A tudi tu je resnica v zlati sredi. Pa kaj ko življenje samo tako pravi, da če pretiravaš na desno ali na levo, na oba konca je napak. Sicer pa med Slovenci ni tako razpašeno pijančevanje, zlasti v vinorodnih krajih ne. Poreče kdo, da ga več nesejo. Bodi kakorkoli, ko trtica rodi, je pa le lepo.

Dandanes rodi po vsem zmerno toplem pasu. Prava domovina trte so pa južne obali Kaspijskega morja. Glavne izvozne dežele za vino so Italija, Španija in Francija. Najvišje raste trta na ognjeniku Etni; tam se jagode cekinijo do 1100 metrov visoko. Vsega vina se pridelava na svetu okoli 200 milijonov hektolitrov. Lepa vrsta sodov.

Naša dežela je tudi precej vezana na trto. Precej slabega in dobrega je od nje odvisno. Kljub nekaterim slabim letinom pa Vipavec, Bric in Kraševac le še radi gojijo to rastlino v upanju, da bo pa h letu bolje. In prav imajo, kaj bi se čemerili, ko pa se zopet rujno vince blesti in iskri. Le

»Kozarčke si nalijmo,
nalijmo do vrha...
do dna jih vsi izpijmo,
do dna, do dna, do dna.«

r. b.

Književni pomenki.

Zvonoznanstvo.

Besede zvonoznanstvo (znanost o zvonovih) ni skoraj najti v naših slovarjih. Umevno, ko

nismo imeli do novejšega časa s to besedo niti kaj imenovati. Pričetek zvonoznanstva sega v 16. stoletje. Takrat šele so se začela jasno razlagati temeljna vodila zvonolitja, ki so se dvignila v naših dneh do določne znanosti. V prejšnjih stoletjih se je hranila ta znanost le v izkušnjah zvonarjev. Zato pa menijo znanstveno neizobraženi zvonarji še dandanes, da je vlivljanje zvonov še vedno njih izključna tajnost.

Kakor pri nas, tako so tudi pri drugih narodih pisali o zvonovih najprej spise, članke, razprave, potem šele so jih zbrali v knjige. Taka prva slovenska knjiga je »Zvonoznanstvo«, naprodaj v Katoliški knjigarni po 4 lire.

Pravijo, da je potrebnost najboljše reklama

Kaj se sliši po svetu.

Ženska — kovač.

V kraju Heath Town na Angleškem živi 26-letna Margerita Norton, ki se je izučila za kovača. Je zelo postavna in močna ter vihti težko kladi vo po 6 ur na dan. Večkrat se pripeti, da kak radovednež edinega ženskega kovača na Angleškem fotografira, ko je isti ravno v najhujšem delu.

Stara lepota.

Blizu mesta Beberod na Švedskem živi stara lepota Karna Alm, ki ima že dokaj let, namreč 103. Pa je te dni mama Karna brala, da se vse, ki hočejo za lepe veljati, na kratko ostrižejo. Zenica, ki je še precej pri moči, se je spomnila na svoja mlada leta, ko se je rada po modi nosila. Nekaj tiste ničemurnosti ji je še ostalo v krvi, zato je šla k brivcu in si še ona na kratko ostrigla tistih par sivih las.

Zločinski izsiljevalci.

V Združenih državah ameriških zelo cvete izsiljevanje. Zdaj zopet dva umazana slučaja razburjata javnost. Pred dobrim mesecem je brez sledu izginil sodnik pri najvišjem sodnem dvoru v Njujorku F. Crater. Vsa poizvedovanja za njim so bila jalova. Njegova žena je bila prepričana, da je njen mož postal žrtev zločincev. Sedaj je dobila pismo, v kateri neznan zločinci zahtevajo od nje 2000 dolarjev, če hoče moža videti še živega. V nasprotnem slučaju ga ji vrnejo ko »človeško razvalino«.

V Chicago je dobil državni poslanec črncev de Priest pismo, v katerem se mu naroča, naj nemudoma položi 10 tisoč dolarjev, če noče biti umorjen. Poslanec je pismo oddal policiji, kateri se je posrečilo prijeti oba izsiljevalca.

Za kuharice.

Neki angleški tovarnar je začel izdelovati posebne lonce iz aluminija. V lesenem roču je vdelana posebna piščalka, ki pokliče kuharico, ko začne voda, juha, mleko itd. vreti. Mož je iznašel tudi kozico, ki ima pripravo, da začne piskati, ko se začneja pečenka ali prikuha smoditi. Za zaspane kuharice prav nalašč.

Vlom v grobnico.

V bližini Merana v Poadižju je grobnica meranskih grofov. Rod je ustanovil nadvojvoda Ivan, ki se je poročil s poštarjevo hčerko Ano

za vsako knjigo. No, potem je ta knjiga z reklamo dovolj preskrbljena. Če bi vsi — živi in mrtvi — ki so v preteklosti pri nabavi in vzdrževanju varnosti cerkvenih zvonov potrebovali, pa zastoj iskali in prosili nasveta in pouka — — — če bi vsi ti šli mimo nas, to bi jih bila dolga vrsta. Vsi ti so se morali na milost in nemilost izročevati svojevolji raznih zvonarjev ter jim prepuščati celó sestavo nabavnih pogodb. Koliko škode so utrpeli naše cerkve in naše občine!

Zdaj bo temu konec. V knjigi je vse, kar potrebujejo cerkev, predstojniki, cerkev, ključarji, cerkovniki, naročniki novih zvonov itd. Ta knjiga bi ne smela manjkati v nobenem cerkv. arhivu in v nobeni farni knjižnici.

Plochl iz Zg. Štajerske in bil zato porinjan v navadnega grofa. Zlikovci so skušali odpreti grofovo in ženino krsto, vendar se jim to ni posrečilo. Tudi pri grobu sina Franca skrunilci niso imeli več uspeha. Po mnenju časopisja se je izvršil nameravan rop najbrže radi ljudskega glasu, da je bil grof Ivan pokopan z zlato sabljo in dragocenimi redovi.

Močno jo je prevzelo.

V zaporih v Kairu sedi neka Mabruka, ki je umorila očeta in dva brata. Ko so jo pripeljali v ječo je tehtala 68 kg, zdaj jih ima komaj 41. Vsi ječarji se temu čudijo, ker je znano, da se obsojenci v egiptovskih ječah zrede. Najbrže so pa zdaj tudi tam odmeknili od ognja egiptovske lonce.

15 tisoč dni.

Pred sodnikom v Šangaju na Kitajskem je stal neki Li-Che-Mob, katerega je policija pograbila ravno, ko je razdeljeval protivladne letake. »Koliko letakov je imel obtoženec pri sebi?« je vprašal sodnik policista. »15 tisoč« je ta odgovoril. »Za vsak letak vam dam en dan zapora,« je razsodil sodnik. Ker je obsojenec prosil, naj mu dolgost njegove kazni določijo v letih ali vsaj mesecih, so dognali, da je Li-Che-Mob dobil nič manj kot 41 let in 35 dni ječe. Če so mu jo potem kaj omilili, poročila ne povedo.

Kolo na strehi.

Blizu Innsbrucka na Tirolskem je mlad mehanik ukradel motorno kolo. Nedeljo potem je povabil na izlet še svojega tovariša; fanta sta se dobro imela in sta se zvečer z naglico vračala domov. Na nekem ovinku je pa motorno kolo zletelo s ceste in v velikem skoku obstalo na strehi neke kmečke hiše. Ljudje so iz hiše zbežali meneč, da je potres. Tatiča na strehi sta pa začela vpiti, ker sta bila hudo ranjena.

Pridelek črešenj v Italiji.

Pridelek črešenj v celi Italiji je znašal letos 396.000 kvintalov ali 15% manj kot lansko leto, ko jih je bilo 465.000 kvintalov. Največ črešenj (116.000 kv.) je bilo pridelanih v Emiliji, predvsem v okolici Modene. Sledi Campanija (Neapolj) z 51.000 ter Pijemont s 45.000 kvintali. Goriška pridelava letno okoli 25.000 kvintalov.

Od svatbe v luknjo.

Grk Peter Kulaksides je že osmič obhajal svatovščino. Vseh 7 žen mu je umrlo, pa je piroval s prijatelji osmič in slavil svojo lepo ženko. Kar se odpro vrata in policija obkoli veselo družbo. Uradnik pove navzočim, da sumijo Kulaksidesa umora prejšnjih sedmih žen. Ženin je sprva dokazoval, da se visoka policija nemara moti v osebi, potem pa je lump priznal svoje zločine in se pustil ukleniti.

Lov na orhideje.

V južni Ameriki je močno razvita posebna vrsta lova. To je lov na orhideje. Orhideje so posebne rastline, ki rastejo v ameriških tropskih krajih. Lovci gredo, opremljeni z vsem potrebnim, v divje pragozde in iščejo posebno lepe cvetove, o katerih se ve, da so nekoč rastli, a jih zdaj ni več. Tako n. pr. so našli neko vrsto orhidej šele po 250 letih. Gomolje orhidej preneso navadno v Evropo, kjer jih v velikih cvetličarnah vzgajajo. Pred nedavnim so prodali veliko orhidejo za — 50.000 lir. Potem se lov že splača.

Kdaj so jeli Vipavci trte saditi?

V tržaških zgodbah se bere, da so v srednjem veku od sile vina pridelavali okoli Trsta. V 14. stoletju so imeli več vojska z Benečani. Tiste čase je bila v vojskah navada vse odkraja uničevati, sekati drevje in trte, razdirati soline itd. Za bojno četo je šla posebna »ženijska« četa, nazvana guastatori (pokončevalci). Benečani so vse tržaško ozemlje strašno opustošili. Takrat (okoli l. 1368.) so Vipavci jeli saditi trte in konkurirati z dobrim pridelkom. Predno so Tržanec obnovili svoje vinograde, so že Krajenci srkali vipavca.

Boj hrupu.

V sredini Njujorka mislijo mestni šunder, hrup in trušč popolnoma iztrebiti. Tramvaj bodo odpravili in ga nadomestili s podzemeljskimi železnicami. Avtomobili bodo smeli le prav tiho voziti, vozov sploh ne bo, prodajalci časopisov ne bodo več vpili, marveč bodo morali nositi na hrbtu velike table, prav tako tudi ostali poulični razprodajalci. Tako upajo mestni očetje, da bodo še rešili živce njujorskih meščanov.

Nenavadno srečanje.

V bližini severno-afriškega mesta Maillota je na čuden način prišel ob življenje neki trgovec, ki se je z avtom vozil po cesti. Pred mestom pelje cesta skozi gozd, kjer je polno velikih opic. No in avto se je naenkrat znašel sredi trume teh živali, ki so se živahno obmetavale s kamenjem. Ko so opice ugledale avto s človekom, so se pomirile in vzele na piko vozilo in krmarja. Lučale so vanj kamenje toliko časa, da se je trgovec mrtev zgrudil pri krmilu. Avto je bil tudi ves polomljen.

Kolkovani papir.

Zgodovina kolkovanega papirja je že precej stara. Prve sledove najdemo že v novelah (dodatki k zakonom) bizantinskega cesarja Justinijana. Kolkovani papir je bil v poznejših časih

vzrok raznim prepirom. On je tudi povzročil, da se je Severna Amerika ločila od Anglije. Za časa francoske revolucije je direktorij ukazal, da se morajo vsa javna pisma pisati le na kolkovan papir. Da bi ljudje prihranili pri tem papirju, so začeli nanj kolkovati mogoče majhno in stisnjeno pisati. Zato je že Napoleon ukazal, da mora biti kolkovani papir črtan in da se izven črt ne sme pisati. L. 1854. je pa Cavour določil, da se sme v vsako vrsto napisati le po 20 zlogov.

Razporoka po 5000 letih.

V ameriškem mestu St. Louis je moral sodnik izreči razsodbo v nenavadni obravnavi, ki se je tikala razporoke. Milijonar Ernest Otte je namreč prišel s svojo zakonsko polovico pred sodnika, ker se je hotela žena od njega ločiti, češ da se je njegov značaj po 5000 letih srečnega zakonskega življenja poslabšal. »Kako,« vpraša sodnik, »po 5000 letih zakona?« Oba zakonca sta med muzanjem sodnikov in poslušavcev izjavila, da sta res poročena že 5 tisočletij. Gospod Otte je poudaril, da veruje v preseljevanje duš. On da je pred 5000 leti živel ob bregovih Nila v deželi faraonov. V senci piramid je srečal faraonovo hčer Amneris, sedanjost svojo ženo Rozalijo, ter se v njo zaljubil. Razsrjeni oče je ljubimca vrgel v ječo. A nič ni pomagalo. Mlada človeka sta se vzela in pobegnili preko puščave. Sredi pustinje pa, tako je nadaljeval nesrečni soprog, sta srečala leva, ki je oba zaljubljenca meni nič, tebi nič požrl. Šele pred 40 leti približno sta se zopet oba »včlovečila«. Spoznala sta se v St. Louisu ter nadaljevala srečni zakon, ki ga je tisti hudi lev v puščavi požrl.

Ko je milijonar tako razlagal povest o svojem pettisočletnem zakonu, se je vse v dvorani muzalo. Žena pa je sveto potrdila, da je tako res, a žal, da mož ni več tisti ljubeznivi fant, kot je bil tam v senci piramid, in zato hoče ona razporoko. — Taka dva je treba res razporočiti, sicer bosta drug drugega še bolj poneumnila.

Pisma izseljencev.

St. Etienne, Francija.

Ženam, otrokom, staršem in vsem znancem ter posebej še domačemu g. župniku iz Sv. Križa pošiljajo pozdrave: Kristijan Trošt, Jožef Kalin, Virgilij Simonič, Kristijan Štokelj, Anton Štor, vsi iz Sv. Križa pri Ajdovščini; Anton in Alojzija Rakolini iz Ročinja, in Franc Murovec iz Grahovega.

Audun le Tiche, Francija.

Po kratki bolezni je v tukajšnji bolnišnici umrl dne 19. septembra rudar Andrej Trpin, star 32 let. Doma je bil iz Stržišč pri Podbrdu. Pogrebli smo ga 21. sept. pod vodstvom slovenskega duhovnika č. g. Jožefa Kastelica iz Aumetza. Vreme je bilo slabo, a vendar so se udeležili pogreba številni rojaki in razna društva; med temi »Slov. delav., podp. in pevsko društvo« iz Aumetza in »Slov. delav. in pevsko

društvo« iz Audun le Tich. Obe društvi sta zapeli več žalostink. Poljsko godbeno društvo iz Audun le Tich je pa med žalnim sprevodom sviralo. Na pokojnikov grob so položila vence društva, bratranca in rudniško ravnateljstvo.

Že sedem naših počiva na istem pokopališču, kjer dragi Andrej. Koliko jih pa leži drugod. To je, vidite, tužina!

Gospodarstvo.

Trg hmečkih pridelkov.

Gorica, 8. oktobra:

Sadje: grozdje rebula 120 do 140, izabela (amerikana) 80 do 100; jabolke 120 do 180, smokve 60 do 80, kostanj drobnjak 60 do 80, maron 120.

Zelenjad: solata 50, vrzote 60, karpus 30 do 40, špinača 100 do 130, paprika 80 do 100, paradižniki 120, kumarice 120, fižol v stročju 80 do 100, korenje 100, zelena 60 do 100.

Krompir 32 do 35, maslo 11.50 do 12, jajca 60 do 65.

Trst, 6. oktobra 1930.

Zelenjad: radič 50—300, zelje 50, vrzote 80—90, solata 140, endivija 80 do 90, solatica 250, jajčevci 120 do 140, fižol v stročju 140, za kozico 120 do 180, špinača 120, domača 200, blitva 80 do 100, pesa 40 do 50, paradižniki 100, paprika 100 do 120, zelena 90.

Sadje: grozdje 100 do 200, smokve 120, jabolka bruto p. netto 160 do 200, hruške 260 do 300, breskve 300 do 500, kostanj 120 do 190.

Krompir 40 do 50.

Tržni pregled.

Trgovina z žiti: Na svetovnem tržišču vlada velika vznemirjenost, ker so se na trgu pojavile velikanske količine ruskega žita. Ruski trgovski urad je prodal na borzi v Čikagu nad 5 milijonov bušlov pšenice in s prodajo potlačil ceno pšenici tako nizko, kot še ni bila od l. 1906, torej celih 24 let. Pšenica je bila prodana po 77 dolarjev stotink za bušel (35 litrov), kar pomeni 50 do 53 lir za 100 kg pšenice. Listi poročajo, da so Rusi prodali precej pšenice tudi na borzah v Budimpešti, Berlinu, Amsterdamu in v Milanu. V Ameriki je trenutno koruza dražja kot pšenica in zato resno mislijo na to, da bi pokrmili nekaj milijonov kvintalov pšenice prašičem in živini, za kar so prej rabili predvsem koruzo. V zadnjih dneh je padla tudi cena koruzi, in sicer radi velikih zalog v Argentini.

V Italiji se pri pšenici posebno valovanje cene ne občuti, ker je pšenica zadostno zavarovana z uvozno carino, občuti se pa pri drugih žitih, predvsem pri rži, ki je trenutno zelo poceni, in sicer po približno 75 lir. Vzrok tiči v dovozu ruske rži. Cene so danes v Italiji sledeče (cene žitnemu zrnju veljajo za vagonsko blago franko Trst, mokam pa franko mlin):

pšenica	120 do 125
rž	72 do 78
oves	70 do 75
koruza	55 do 56
moka 1	185 do 190
moka 0	190 do 195
moka 00	200 do 220
koruzna moka	76 do 78
koruzni zдроб	39

Velike razlike pri mokah zavise od različnih mlinov. Vsak mlin v Italiji ima namreč svoje številke.

Živina: Nič posebnega na trgih. Cena lepi plemenski živini se je nekaj dvignila, mesarji pa težko plačajo 4 lire za kg žive teže pri odrasli živali. Mnoga živinčeta ne dosežejo niti 3.50 lir za kg žive teže. Teleta za mesarja so po 5 do 5.50, debeli prašiči isto, mladi prašiči pa menjajo ceno na vsakem semnju. Pred 14 dnevi (25. 9.) si jih dobil v Gorici po 50 do 70 lir za glavo, na dan sv. Mihaela, to je 4 dni pozneje, si jih moral plačati po 100 in več.

Krma je v notranjosti države nekoliko dražja, ker izvažajo mnogo sena v Švico, v Francijo in tudi v Libijo, vendar se ne dobi niti v notranjosti za najboljšo seno več kot 25 lir za kvintal. Pri nas je seno v splošnem po 15 do 20 lir. V zadnjem mesecu se je dvignila cena otrobom, ki so danes po 70 do 72, lir, oljnate tropine pa po 85 lir.

Vino: Širom vse Italije se je v zadnjem mesecu nekoliko dvignila vinska cena, kar je predvsem posledica manj kot srednje letošnje trgatve. Cena vina letos sicer ne bo izredno visoka, a vino se bo lažje prodalo. Tudi v Julijski Krajini je pridelek mnogo pičlejši in zato so se cene nekoliko dvignile, in sicer v Istri v splošnem za 15 do 25 lir pri hl. Ostanek starega vina je zelo majhen, novega vina še ni in žalibog ne kaže, da bo letos prvo vrstno.

Mleko in mlečni izdelki: Trgovina je nekoliko bolj živa, drugega novega pa ni. Cene so iste, kot smo jih navedli v zadnji številki.

Isto velja za **umetna gnojila**.

Katere vrste pšenice uspevajo na Notranjskem?

Tržaški kmetijski urad je napravil letos po Notranjskem več žitnih poskusov, ki naj bi pokazali, katera vrsta je najbolj priporočljiva. Uspehi so bili sledeči (po »Amico dei campi«):

1. **Domača pšenica.** France Magajna v Vremah je pridelal 225 kg zrnja na 750 m², kar da 30 kvintalov na ha.

2. **Mentana.** Valenčič Ignacij na Veliki Pristavi je pridelal 280 kg na 1000 m², torej 28 kvintalov na ha.

3. **Ardito.** Požar Anton v Gor. Košani je pridelal 27 kvintalov na ha. Vpoštevati pa je treba dejstvo, da ni bilo daleč naokoli nobene zgodnje vrste razen na tej njivi, kateri so prizadeli zato vrabci veliko škodo. Zelo lep Ardito so imeli na Selcih, v Slavini in v Kočeh.

4. **Gentil rosso 48.** Glažar Ivan v Kočeh je pridelal 225 kg na 750 m², torej 30 kvintalov na ha. Ta vrsta je nasproti mrazu malo odporna.

5. **Villa Glory** je dala 33 kvintalov na ha, v Vremah in tudi v Matejni vasi. Klasi imajo od 60 do 90 zrn. Kdor jo je sejal, je zadovoljen.

Kdaj suša malo škoduje?

Suša ne napravi obilo škode, če je zemljišče v jeseni globoko orano. Vsa deževnica se izgubi v rahlo zemljo, iz nepreorane pa odteče.

Če gnojiš zemljišče s hlevskim gnojem, — gnojiti pa moraš tudi zgodaj, če le mogoče v jeseni — ti tudi suša ne bo napravila mnogo škode, ker hlevski gnoj veže obilo vlage.

Kdor spomladi in v poletnih mesecih svojo zemljo pleve in rahlja, ne bo imel velike škode od suše, ker s pletem pretrže lasnice ali kanalčke, po katerih voda izhlapeva.

Sadjarji, ki so lansko jesen privezali lepilne pasove **FIX-FERTIG**

na debela svojih sadnih dreves, so se čudili velikemu številu pedicevih samic, ki so se vjele na vsak pas. Prepričali smo se lahko, kako so ti pasovi koristni in trajni, kajti večina se jih ni osušila do pozne pomladi.

Naročajo in kupujejo se pri trdki

„VINOAGRARIA,“
v GORICI,
PIAZZA DELLA VITTORIA 4,

Marija Accerboni - Trst,

Via Genova 21. ————— in via Mazzini 41,

Najboljši madapolam	L 1-75,
Platno Madonna	80 cm „ 2-40,
Platno Lavoratore	120 cm „ 3-30,
Platno Lavoratore	150 cm „ 4-30,
Črn saten	120 cm „ 3-80,
Gladek saten	130 cm „ 5-90,
Črn thibet	120 cm „ 2-95,
Volna mušola	99 cm „ 8-90,

Nogavice, maje, naramnice, spodveze, robci in odeje po najnižjih cenah v Trstu.

GROŽNJA

za vse otroke od 2 do 12 let
so gliste, ki so nevarne zaje-
davke čreves.

Ta bolezen se ozdravi popolnoma s čokoladnimi bonboni
ARRIBA PROTI GLISTAM
V zelenih zavitkih po L. 1. —
Prodaja se v vseh lekarnah.

CARRIBA

ČOKOLADNI BONBON PROTI GLISTAM

ZA OBUVALO RABITE SAMO ČISTILO

LODIS,

== KI USNJE OHRANI, OMEČI
== IN OSVETLI. ==

Izdelek trdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via della Fonderia 3.

Pridelek pšenice v Italiji.

V milijonih kvintalov je bilo v Italiji pridelane pšenice: l. 1926. 60; l. 1927. 53; l. 1928. 62; l. 1929. 71; l. 1930. 58 — Iz navedenih števil sledi, da je znašal srednji pridelek v zadnjem petletju 61 milijonov kvintalov. Najnižji pridelek je bil l. 1927., drugi najnižji pa letos. Ker se porabi v Italiji letno približno 80 do 85 milijonov kvintalov pšenice (v l. 1928.—1929. 86 milijonov kvintalov), bo treba letos nakupiti v inozemstvu okoli 20 milijonov kvintalov pšenice, ki bodo stali okoli 1400 milijonov lir, od katerih bo pa dobila država okoli 1200 milijonov lir samo na carini (60 lir na kvintal).

Letalo in kmetijstvo.

Letalo je gotovo eno najdalekosežnejših iznajdb novejšega časa. Kot vsaka velika iznajdba ima tudi ta velik pomen za kmetijstvo. Poglejmo! Predvsem je letalo prevozno sredstvo, ki z naglico prereže velike razdalje. Zato se je danes areoplan že uveljavil za prenos mnogih predmetov, ki bi se pokvarili, če bi se vozili z železnico na velike razdalje. Nemška družba »Luft-hansa« je vpeljala samo za promet s cveticami reden promet med Berlinom, Hannoverom in Kolinom ter Parizom in Londonom. Holandska letala prenesajo letno že nad 30 kvintalov vrtnih jagod iz Amsterdama v London; cvetic pa je bilo prinesenih lanske leto iz Holandije v Nemčijo kar celih 2000 kvintalov. — Tudi v Italiji sedaj urejujejo aeroplanski promet med Tripolitanijo in otokom Pantellerijo ter Rimom. Ta zračni promet bo služil predvsem za prenos tripolitanskega in pantelerijskega grozdja v Rim in Milan.

Letala so se dobro obnesla tudi v boju proti rastlinskim škodljivcem. V kratkem času je mogoče z letalom obleteti velik gozd ali širne planjave in razpršiti strup, ki uniči rastlinske škodljivce. V to svrho je v ameriški gozdni upravi letalo zelo razširjeno prometno sredstvo. Z njim so se Rusi lanske in letošnje leto borili proti oblakom kobilic.

Nove postave.**SKUPNI ZIDOVI.****Kateri zidovi so skupni?**

V smislu zakona je skupen vsak zid, ki deli dve hiši ali dve zemljišči. Peter ima travnik, ki meji z Janezovim. Med obema travnikoma je zid, ki ju deli. V smislu zakona je ta zid skupna last Petra in Janeza.

Zakaj pa je po smislu zakona ta zid skupen? Zato, ker ga rabita Peter in Janez, ter je zato verjetno, da sta ga Peter in Janez zgradila na skupne stroške.

Kako pa, ako je ena hiša višja od druge? Kateri zid je skupen? Ako je ena hiša višja, druga pa nižja, sega

skupni zid med obema do one točke, kjer postane ena višja od druge.

Ali lahko dokažeš, da je ves zid tvoj?

Seveda! Peter n. pr. lahko dokaže, da je ves zid, ki deli njegov travnik od Janezovega, njegov. Kako? On to lahko dokaže:

1. s kako listino, v kateri je rečeno, da je ves zid njegov.

2. z značilnimi dejstvi, n. pr. ako ima v zidu kakšno napravo, ki sega preko polovice zidu.

Kako postane zid skupen?

Recimo, da je zid, ki deli Petrov travnik od Janezovega, Petrov. Kako postane ta zid lahko skupen? Zakon dovoljuje, da plača Janez Petru primerno odškodnino za polovico zidu in postane zid tako skupen. Zakaj zakon to dovoljuje? Zato, ker bi drugače moral Janez zgraditi drugi zid na svojem zemljišču. Radi tega bi pa moral porabiti del svojega zemljišča in bi imel stroške, kar pa ni potrebno.

Trieste via S. Nicolò št. 12. Tovarna: Remscheid, Nemčija.	TOVARNIŠKE CENE!! Telefon Zajamčeno najboljša kakovost. POTREBŠČINE za kovače, mehanike in mizarje.	Trieste via S. Nicolò št. 12. Tovarna: Remscheid, Nemčija.
Pile „Jenny“ so najboljše!	Odlikovana tovarna pil in rašp Jenny Frères & Comp. S. A. Audincourt - Francija Zaloge za Julijsko Krajino: Peller, Kahan & Comp. družba z o. z. Trieste, via S. Nicolò št. 12 - telefon št. 41-28.	Pile „Jenny“ so najboljše!

Čevljarna DONDA - Trst,

Corso Garibaldi 16 ustanovljena l. 1887.

Lastni izdelki. **Elegantni in ekonomični**
moški čevlji po 56 lir.

Da boste za svoj denar dobro kupili, obrnite se vedno na dobroznano

GIUSEPPE CORRETTI,

TVRDKO

nasl. G. STRUCHEL,

KI SE JE PRESELILA

v nove v via Mazzini 38, in via S. Lazzaro 8.
prostore **TRST**

Bogata izbira VOLNENEGA BLAGA za moške in ženske, SVILENIN, ŽAMETOV, PLIŠEV, KOŽUHOVINE za našitve, MAJ, NOGAVIC, ROKAVIC, PERILA, FRŠTANJEV, ODEJ, PREGRINJAL, PREPROG, DOLGIH PREPROG ZA NA HODNIKE, NARAMNIC, OVRATNIC, ROBCEV, OGRINJALK iz volne, ČIPK, OPRŠNIKOV, SPODVEZNIC, volnenih PLETOV. i. t. d.

N. B. Vse blago je zajamčeno prvovrstno in se prodaja po razprodajnih cenah,

Kako moreš uporabljati skupni zid?
Skupni zid moraš uporabljati tako, da ne kratiš solastnikovih pravic. Na njega nasloniš lahko svoje zgradbe, v njega lahko vdelaš svoje grede, lahko ga dvigneš itd. Ako pa pri tem zid poškoduješ, ga moraš popraviti.

Kdo mora popravljati skupni zid?

Skupni zid mora popravljati vsak solastnik, in sicer v razmerju s pravico, ki jo ima do zidu. Ako je lastnik polovice zidu, mora nositi polovico stroškov za popraviljanje. Vsak solastnik se seveda lahko odpove tem stroškom, če se odpove solastništvu. Tega pa ne more storiti, ako se na zid naslanja njegova zgradba, n. pr. hiša.

SKUPNI JARKI.

V smislu zakona je skupen tudi jarek, ki teče med dvema zemljiščema. Seveda tudi tukaj lahko dokažeš, da je jarek tvoj, in sicer:

1. z listino,
2. z značilnimi dejstvi, n. pr.: ako je samo po tvojem zemljišču izkopana zemlja ali ako se že več ko tri leta meče blato samo na tvoje zemljišče ali ako teče po jarku voda, ki jo rabiš samo za svoje zemljišče.

Ali lahko postane jarek skupen?

Recimo, da je med Petrovim in Janezovim travnikom jarek, ki je izključno Petrov. Ali lahko postane Janez na kak način solastnik jarka? Ne!

Če bi bil mesto jarka zid, ki bi bil v celoti Petrova last, bi Janez lahko zahteval, da postane skupna last, a bi moral zato plačati primerno odškodnino. Zakon pa ne dovoljuje Janezu, da zahteva od Petra, da postane jarek skupen, če mu plača primerno odškodnino. Kar velja za zid, ne velja za jarek. Lahko tedaj zahtevaš, da postane zid skupen, nikakor pa ne moreš tega zahtevati glede jarka.

Kdo mora vzdrževati skupni jarek?

Ako je jarek skupen, ga morajo vzdrževati oni, ki so solastniki. Oni morajo sorazmerno nositi stroške za poprave.

ŽIVE MEJE.

Ako je med dvema zemljiščema živa meja (ograja), se ista smatra za skupno last obeh lastnikov zemljišč. Oba lastnika morata prispevati za vzdrževanje žive meje. Taka živa ograja je seveda lahko last tudi samo enega gospodarja, n. pr. če ograjuje samo eno zemljišče ali pa če obstoji kak drug dokaz, da je živa meja last samo enega gospodarja. Ako rastejo v skupni meji drevesa, so tudi ta skupna, zato lahko vsak solastnik zahteva, da se posečejo.

SKUPNA DREVEŠA.

Ako ni žive meje a stoje na mejniku dveh zemljišč drevesa, se smatrajo za skupna. Seveda lahko eden gospodar tudi dokaže, da so samo njegova.

Ako služijo drevesa kot meja, potem jih en gospodar brez dovoljenja drugega (sosedovega) ne sme posekati. Ako bi bilo potrebno in koristno, da se ta mejna drevesa poderejo, a se mejaša glede tega ne moreta zediniti, odloči spor sodišče.

**Z našim imenom sta
neločljivo združena
prikladnost nakupa
in dobro blago.**

**Volnenine vseh vrst,
okusov in za vse mošnjičke** **v izredni izberi.**

Svilenine in podloge **v nenavadni izberi.**

Žameti in flanele **v velikanski izberi.**

**Preproge, zavese in
posamezni kosi** **v čudoviti izberi.**

Nogavice in rokavice
v že znani **nedosegljivi izberi.**

Obleke za gospe **v največji izberi.**

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST

Corso V. E. III št. 16

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 690: Pred 9 leti so otroci prinesli nekaj s ceste; ko sem stvar prišla v roko, se je razletela. Odnese mi je na roki prste, enemu otroku je pa izbila oko. Ker sem stara in uboga, želim dobiti kako podporo ali odškodnino. Kam naj se obrnem? — **Odgovor:** Pravice do vojnoškodninske pokojnine nimate ne Vi ne Vaši otroci, ker ste bili neposredni vzrok nesreče sami. Pač pa lahko napravite prošnjo na načelnika vlade, da Vam nakaže enkratno podporo. Prošnjo pošljite preko prefekture.

Vprašanje št. 691: Stara sem 75 let in živim pri poročenem sinu. En sin mi je padel v vojni in sem dobivala podporo do konca vojne. Po tem mi je bila ukinjena in vse prošnje in rekurzi so bili zaman. Ali naj iščem podporo še naprej? — **Odgovor:** Ko je Računski dvor (Corte dei Conti) rekurz odbil, ni nobene možnosti več. Zato ne trosite po nepotrebnem več denarja.

Vprašanje št. 692: Od kdaj in do kdaj traja zavarovanje proti nezgodam pri kmečkem delu? — **Odgovor:** Proti nezgodam pri kmečkem delu so zavarovane le osebe od 12 do 65 leta.

Vprašanje št. 693: Pod vprašanjem št. 643 ste javili, da dobiva učitelj pokojnino tudi, ako se izseli v tujo državo. Ali dobiva vpokojenec celo pokojnino ali mu odbijejo draginjske doklade? — **Odgovor:** Na finančni intendanci so nam izjavili, da se izplačajo tudi draginjske doklade. Umevno pa je, da se določbe o draginjski dokladi lahko vedno spremenijo.

Vprašanje št. 694: »Genio Militare« popravlja in širi prejšnjo občinsko pot. Pokvarili so mi mnogo zemljišča. Kam naj se obrnem za odškodnino? — **Odgovor:** Če je dotična cestna dela prevzelo kakšno zasebno podjetje, Vam mora podjetje plačati odškodnino. Ako delajo pa vojaki, potem obrnite se na Ufficio Fortificazioni (za Vas velja urad v Vidmu).

Vprašanje št. 695: Oče mi je izročil premoženje in določil užitek za sebe in mater. Užitek je bil določen v blagu. V pogodbi je bilo rečeno, da mi bosta oba pomagala pri delu, kolikor bosta mogla. Oče je umrl, mati pa se je preselila k sestri in zahteva polovico užitka. Ali sem ji dolžan dati blago ali denar? Če ji moram dati denar, ali moram zaračunati cene kot so v trgovini ali kot so tu doma? — **Odgovor:** Če je bil užitek zapisan v blagu, ste dolžni dati užitek le v naravi in ne v denarju. Mati bi Vas brez opravičenega vzroka ne smela zapustiti. Ker pa gre za mater, ustrezite njenim željam, kolikor je mogoče.

Vprašanje št. 696: Kakšna razlika je med »trattoria« in »osteria«. Ali smeta prodajati gorka in mrzla jedila? — **Odgovor:** Bistvene razlike med »trattoria« in »osteria« ni. »Trattoria« spada le v višji razred in je treba zanj plačati večjo vladno pristojbino (tassa governativa) nego za »osterio«. Mrzle in gorke jedi pa prodajata lahko obe.

Vprašanje št. 697: Podpisnemu so divji zajci uničili vse poganjke fižola. Kdo mora poravnati škodo? So morda v to obvezani za kupci lova? Ali smem uničiti divjačino sam, ker mi dela veliko škodo? — **Odgovor:** Če ste obvestili lovskega čuvaja, ko so zajci začeli delati škodo, in ste postavili stražila, Vam morajo zakupci lova plačati odškodnino. Najbolj pametno je, da se na miren način pogodite z lovci, da Vam plačajo primerno odškodnino. Če bi pa lovci zanemarjali svoje dolžnosti, naznanite jih občini in prefekturi.

Milo

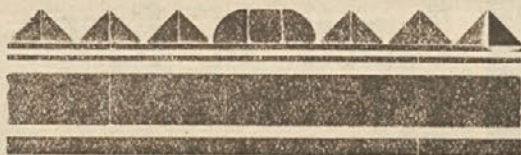

najboljše milo za pranje.

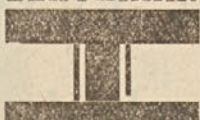
Zagotovljeno pristno
98.26 % brez sode.

**10.000 Lir jamstva
za pristnost.**

Tovarna Pollitzer - Trst.

ZLATARNA.

**F. BUDA,
Trst,**

**NAKUPOVANJE IN IZMENE.
ZELO POŠTENE CENE.**

Zaročenci, botri in vsi meščanji kupujejo prstane, uhane, ure, verižice itd. le v dobro znanih trgovinah

Corso Garibaldi 35
in via Roma 16.

V TRSTU, VIA RIBORGIO 25,
podružnica Piazza Piccola 1 (za magistratom).
NOVA TRGOVINA ČEVLJEV
(25) „CONCORRENZA CALZATURE,“ (25)
(TEKMA ČEVLJEV),

Nekaj primerov našega

PRVENSTVA V ZNIŽANJU:

moški čevlji, zelo močni, šivani iz črne telečje kože lir 39.— par,
moški čevlji, nizki, zelo močni, šivani, iz rumene telečje kože lir 49.— par,
moški čevlji, težki, z lesenimi žebeljčki, iz črne kravje kože lir 44.— par,
ženski čevlji, črni, zelo močni, šivani, z usnjato peto lir 32.— par,
ženski čevlji, iz rumene telečje kože in svetlega ševro, z usnjato peto lir 45.— par,
ženski čevlji v najmodernejših barvah in veliki izbori, z usnjatimi in lesenimi petami po lir 29.—, 33.—, 35.— par.

Razven tega imamo v zalogi veliko izbero čevljev za otroke po cenah, ki pobijajo vsako konkurenco.

Lahek motor, 175 cm³, znamke M. M.
ki lahko vozi brez dovoljenja in brez tablice, za šport in velike ture, se proda na obroke. Porabi zelo malo bencina. — Vprašajte za cenik. — Edini zastopnik je U. Barbolini. — Delavnica je v Trstu, Viale Regina Elena, št. 27.

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij
R. BREZIGAR
SPREJEMA
V GORICI

na Travniku št. 17/1 (Piazza Vittoria)
poleg kinematografa.

VELIKE POŠILJKE

ZIMSKEGA BLAGA

PRI TIRBORI

S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

Par primerov:
Lawntenis v vseh barvah po L 1.80,
» težak po L 2.30,
črtan frštanj od L 2.80 naprej,
flanel v vseh barvah od L 3.— naprej,
žameti za moške hlače od L 7.— naprej,
hudičeva koža za hlače od L 8.— naprej,
žamet za ženske obleke od L 5.— naprej,
črn, fin žamet za zimske
obleke od L 17.— naprej,
svilena posteljna pregrinja
la za neveste od L 50.— naprej,
gorke odeje od L 11.— naprej,
madapolam po L 1.90,
platno »Madonna«, prvovrst. po L 2.40,
platno za rjuhe, 150 cm vis. po L 4.50,
laneno platno, 100 cm vis. po L 6.50,
laneno platno, 150 cm vis. po L 12.—.
Vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Pazite na številko!

**Zelo važno za skrbne gospodinje
in krčmarice!**

Aluminijeva posoda na vago po 25 lir kg.

Zelo znižane cene. Po naravnost smešnih cenah razprodajamo razno vrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3
(nasproti bivši vojašnici.)

Vprašanje št. 698: V vinogradu sem si pred dvema mesecema ranil roko, ki se je začela gnajiti. Pri zdravniku sem bil šestkrat, a še sedaj roka ni zdrava. Ali mi ne pritiče zavarovalnina proti nezgodam pri kmečkem delu? — **Odgovor:** Zdravnik, ki Vas je zdravil, naj napravi takoj prošnjo na »Cassa mutua Giuliana infortuni agricoli«, Trst, via Coroneo.

Vprašanje št. 699: Kaj je treba ukreniti, kadar napade živino na paši napenjanje? — **Odgovor:** Čitajte v knjigi »Kako zdravimo živino« na strani 46.

Vprašanje št. 700: Iz česa zrastejo gobe? Ali se dobi njihovo seme? — **Odgovor:** Gobe nimajo takega semena, kot recimo detelja ali cvetlice, temveč troso ali droben prašek, kot ga oddaja koruzna ali žitna snet. Prašek oziroma trosi se razvijajo pri gobah pod klobukom. Gobe se razvijajo iz podgobja, ki se plete v tankih nitih v zemlji, kjer so segnili rastlinski deli, recimo korenine dreves, itd. Vrtnarsko se vzgaja navadno le ena vrsta gob, in sicer takoimenovani šampijoni, katere imenujejo naši ljudje počeranjke (spodaj črne). Kdor hoče vzgajati dotično vrsto gob doma v kleti, lahko kupi v trgovini zemljo, med katero je nekoliko podgobja in trosov. Vrtnarsko vzgajanje gob pa ni enostavno in ni za vsakega priporočljivo.

Vprašanje št. 701: Na Češkoslovaškem imam bolno sestro. Ali bi lahko dobil potni list, če bi jo hotel obiskati? — **Odgovor:** Če dobite zdravniško spričevalo in če bo isto potrjeno od italijanskega konzula na Češkem, dobite skoro gotovo potni list.

Vprašanje št. 702: Ali odvetnik lahko kar poljubno zaračuna svoje stroške? Ali se lahko zaprosi sodnijo, da jih ona odmeri. — **Odgovor:** Odvetniki ne morejo samovoljno odmeriti stroškov, ker imajo svojo tarifo, ki je precej visoka. Če ni stranka zadovoljna z računom, lahko od sodnije zahteva, da ona odmeri (likvidira) odvetniku stroške.

Vprašanje št. 703: Moja parcela je ob državni cesti; kjer sem dosedaj nakladal vozove z lesom, so mi napeljali 8 metrov gramoza in mi s tem onemogočili rabo dotičnega prostora. Kaj naj napravim? — **Odgovor:** Naprosite cestnega mojstra, da umakne gramoze iz Vašega sveta. Razume se, da bi lahko tudi tožili, če bi cestna uprava ne hotela umakniti gramoza iz Vašega sveta, a kljub temu vam tožbo od svetujemo. Naznanite zadevo županstvu!

Vprašanje št. 704: Imam poljski voz, a nimam vprežne živine. Ali sem dolžan naznaniti voz in plačati od njega? — **Odgovor:** Če bi občina zahtevala, da morajo posestniki naznaniti vozove, morate tudi Vi prijaviti svoj voz. Če pa ne rabite voza za vožnjo, povejte to županstvu; po našem mnenju bi moral biti tak voz prost občinske davščine.

Vprašanje št. 705: Ženo imam ženitno pogodbo, da dedujeva drug po drugem. Starši so še živi, otrok nimava. Kdo deduje v slučaju smrti? Ali lahko še za mojega življenja prepišem posestvo na ženo? — **Odgovor:** Ženitne pogodbe, v katerih so se zakonski dogovorili o medsebojnem dedovanju in so jih sklenili pred 1. julijem 1920., so veljavne. Zato bo v Vašem slučaju preostali drug dobil zapuščino po prej umrlem zakonskem drugu. Če umrje že na pred Vami, bodo imeli seveda Vaši starši pravico do nujnega deleža, ki znaša eno tretjino celotne zapuščine. Če pa umrjete Vi pred ženo, bodo imeli to pravico ženinovi starši. Na ženo sicer lahko prepišete posestvo že pred Vašo smrtjo, toda naše mnenje je, da bi bili tožadveni troški nepotrebni.

ZDRAVNIK

dr. L. SIMONITI,
bivši asistent za notranje bolezni,
sprejema vsak dan v **Gorici,**
PIAZZA VITTORIA (na Travniku) št. 6/II.
(nasproti lekarne Cristofoletti.)
od 9. - 12. in 3. - 4.

Ob sredah po četrti uri na lastnem domu v
Biljani v Brdih

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,
Izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)
sprejema
v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri dr. Bussiju),
v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

Tvrška Teod. Hribar - Gorica,

CORSO G. VERDI št. 32.

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Civilno inženirska pisarna

dr. ing. Gabersčik Oskar,
TOLMIN,

izvršuje vsa civilno inženirska dela in vsako vrstne projekte; napravi načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic ter za žične vzpenjače; meri in parcelira zemljišča; izdeluje zemljiške skice za kupnoprodatne pogodbe; razne cenitve za privilegirana posojila itd.

Zobni zdravnik

dr. Robert Hlavaty
v TRSTU

SE JE PRESELIL
v ulico **CARDUCCI 10/II.**

Ob sredah in sobotah ordinira
v **POSTOJNI!**

ŽELITE DOBRO KUPITI?

POTEM KUPUJTE PRI TVRŠKI

„AL CALMIERE“,
TRIESTE — Ponte della Fabra, vogal via Carducci.

Bogata zaloga tkanin in izdelkov iz LASTNE KROJAČNICE.

NAJNOVEJŠI

DOHODI

NAJVEČJA

IZBERA

oblek, poudršnikov, dežnih plaščev, trench-coats, usnjenih jopičev i. t. d. **VELIKA ZALOGA** oblek, poudršnikov, trench-coats, dežnih plaščev, gumijastih ogrinjalk za mladeniče in otroke. — **PRILOŽNOSTNI NAKUP:** Gumijasti dežni plašči za moške po L. 47-50.

Obleke in poudršniki po meri po L. 250., 275., 300., i. t. d.

domačega in inozemskega blaga zadnje novosti.

! Zelo nizke cene !

Valuta — tuji denar.

Dne 8. oktobra si dal ali dobil za	
1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.78 lir
1 argentinski peso	6.60 lir
100 dinarjev	33.87 lir
100 šilingov (avstr.)	269.50 lir
100 čeških kron	56.68 lir
100 nemških mark	454.35 lir
100 švic. frankov	370.80 lir
100 franc. frankov	74.93 lir
100 belga	266.50 lir
Beneške obveznice	76.65 lir
»Consolidato«	80.70 lir

Loterijske številke

dne 4. oktobra 1930.

Bari	35	75	23	13	60
Florenca	35	2	32	51	43
Milan	35	87	8	78	24
Neapolj	43	83	54	36	2
Palermo	63	75	13	14	66
Rim	61	22	20	78	90
Turin	85	38	71	60	48
Benetke	85	37	17	67	55

Semnji v prihodnjem tednu.
Nedelja, 12. okt.: Roč, Poljane nad Volosko.
Ponedeljek, 13. okt.: Sežana, Kurbad, Višnjan.
Torek, 14. okt.: Oprtalj.
Sreda, 15. okt.: Materija, Ajdovščina.
Četrtek, 16. okt.: Trnovo pri Bistrici, Soča, Buzet.
Petek, 17. okt.: Brezovica.
Sobota, 18. okt.: Postojna.

TOLMIN.

Preizkušeni

zobni zdravnik

ROBERT BERKA

SPREJEMA

kot doslej

vsake vedeljo pri

drju Serjunu v Tolminu,

ostale dni pa

v GORICI, Corso Verdi 36.

ZDRAVNIK**dr. Gresic Adalberto,**

mladi

(starejši sin),

sprejema vedno v svojem

ambulatoriju

v GORICI,

na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/1,

nad lekarno Cristofaletti.

PREKLIC.

Preključem vse žaljive besede, ki sem jih govorila proti gospodu Canali Mihaelu, Svino 9, ter se mu zahvaljujem, da me ni tožil.

Krajnc Amalija,
Svino št. 8. (Kobarid.)

Odgovorni urednik: Dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.

Mali oglasi.

Venska beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 lro, najmanj 5 lro. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite poizvedbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Vsakovrstni darovi za birmo po nizkih cenah. Kupujemo rabljeno zlato in srebro po najboljši ceni. »Moderna zlatarna«, Corso Verdi 13, Gorica, (nasproti novega zelenjadnega trga).

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni *Wokulst*, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell'Istria 7, tel. 64—85.

Neveste pozor! 2 omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, umivalnik z ogledalom in mramorjem, vse iz trdega lesa, 2 žimnici iz 30 kg volne, 2 vzmeti, vse za lir 1890. Tapetnik, zaloga pohištva Jelerčič, Torrenova di Bisterza. Naročila se sprejmejo tudi pri družnici v Postojni, zraven cerkve.

Ivan Kacin, tovarna orgel, Gorica, Piazza Tommaseo 29. Najstarejša in najbolj zanesljiva trdka, kjer dobite harmonije že za 700.— lir, prvovrstne pianine za 3500.— lir, ventilatorje za orgle za 2500.— lir. — **Zahtevajte cenik!**

Zdravo lansko ajdo prodajam po najnižji konkurenčni ceni. *Just Ušaj, Gorica.*

Posestva v Sloveniji, 3 do 150 oralo, gostilne, hiše, žage, grajsčine prodaja Posredovalnica v Mariboru, Sodna ulica 30.

Tolmin: urar in zlatar J. Gerželj priporoča svojo trgovino in delavnico. Prodaja gramofone in gramofonske plošče.

Pošteno dekle, čedne zunanosti, z nekaj gotovine, želi znanja s poštenim mladeničem ali vdovcem v svrhu ženitve. Le resne ponudbe pošljite pod geslom »Resnost« na upravo »Novega lista«.

Izgotovljene nagrobne spomenike od 300 do 1000 lir ima na prodaj Anton Guštin, klesar — Repentabor.

Prodajam po nizki ceni več prizmatičnih daljnogledov. So rabljeni in v dobrem stanju. — Jakob Šuligoj, optik, urar in zlatar, Via Carducci 19, Gorica.

Gnjati (pršute) s slanino kupi v vsaki množini po najvišji dnevni ceni L. Komel, Gorica, trg sv. Antona 5.

Hišo v Vidmu (Udine) prodaj inozemec za 150.000 lir. Polovico je treba plačati v gotovini takoj, ostalo pa v 10 letih s 6%; čisti dobiček znaša 12.000.

Družabnika ali družabnico s 100.000 lirami išče prvovrstna trgovina. Brezigar, via Garibaldi 6., Gorica.

Prodajam tri jazbečarske psičke (takselne) stare 2 meseca. Kodram — Zgonik pri Proseku.

Radi konca sezone nudim velike popuste na dvokolesih (biciklih) znamke »Bianchi« — »Legnano« — »Wolsita« — Dürkopp itd. Lado Petrič — Trnovo pri Bistrici.

Kapljice Minerva za želodec (česnikov izvleček in druge zdravilne rastline) so najboljše sredstvo proti slabemu prebavljanju, napetosti, bolečinam in krču v želodcu. Služijo tudi pri zastaranem kašlju, težki sapi ali na duhi in poapnenju žil. — Cibejeva lekarna v Trstu, Piazza S. Francesco.

Mandrijo, travnike, hleve in stanovanja oddam v najem. Naslov pove uprava.

Trgovski pomočnik išče službe v mestu ali na deželi. Naslov je pri upravi.

Enega ali več dijakov sprejemam na hrano in stanovanje. Gorica, via Rabata 22/II.

Proda se ali zamenja majhno posestvo v dobrem stanju in na lepi solnčni legi. Podlažje 15 — Cerkno — Stefan Mravlje.

Hiša na prodaj v Črnicah v dobrem stanju; spodaj kuhinja in soba, zgoraj dve sobi; majhen hlev. Pojasnila Jožef Fišer, Črniče, 37.

Hiša s štirimi prostori, vrtom in mizarским orodjem se zaradi selitve ugodno prodaja. Josip Svetek, Radohova vas.

Mlad, izurjen kovač želi mesta kot pomočnik pri mojstru ali podjetju na deželi ali tudi v mestu. Naslov pove uprava.

Prodajam rabljene voze ozkošince, parizarje, plug, konjsko uprego, sod in sesalko za gnojnico ter različno poljedelsko orodje po najnižji ceni. F. Bajc, trgovec, Hrašče.

Radio-aparate »Telefunken« ter druge vseh vrst po najboljših pogojih in cenah. Sprejemamo tudi rabljene aparate. Sežana 30.

Dvokolesa ter posamezne dele, raznovrstno orodje ter najraznovrstnejše električne luči ter vse elektromehanične potrebščine po izrednih cenah. Sežana 30.

Sprejemam pridnega in poštenega fanta za čevljarskega učenca. Jožef Tavčar, Lokev 49 — Divača.

Proda se lepo poslopje, vrt in velik hlev. Zemlje in gozda skupaj 8000 m. Neža Michel, Slovenske Konjice, Jugoslavija.

Kolo znamke »Ganna«, dirkaško, je bilo ukradeno 28. septembra. Je črno barvano, v zelo dobrem stanju. Gume Dunlop nove, sedlo Brooks, kljuka nosi ime Ganna. Najditelj naj odda kolo proti nagradi pri »Trattoria Penko«, št. Peter na Krasu.

Največja urarska delavnica v Trstu.

ALOJZIJ POVH,

TRST — Piazza Garibaldi

št. 2, I. nadstropje.

Kupuje krone in zlato.